

Sammanhållning i en svår tid

Socialdemokraternas förslag
till statsbudget för 2024

Innehållsförteckning:

Inledning.....	4
1. Sverige blir fattigare.....	6
1.1 Sverige och omvärlden.....	6
1.1.1 Avmattning i den globala ekonomin.....	6
1.1.2 Lågkonjunkturen har nått Sverige.....	7
1.2 Kostnadskris för hushållen och välfärden.....	8
1.2.1 Sveriges löntagare har förlorat 10 års reallöneökningar.....	8
1.2.2 Kris i välfärden.....	9
1.3 Bördan av krisen delas inte lika.....	10
1.4 Inflationen måste bekämpas.....	12
1.5 Sverige har starka offentliga finanser.....	14
1.5.1 Finanspolitiska ramverket.....	14
1.5.2 Samspelet mellan finanspolitik och penningpolitik.....	14
2. Reformerna för 2024.....	15
2.1. Ekonomisk politik för vanligt folk.....	15
2.1.1. En rättvis skattesänkning för vanligt folk.....	16
2.1.2. En extra utbetalning av barnbidraget.....	16
2.1.3. Höjt underhållsstöd för ensamstående föräldrar.....	16
2.1.4. Tankrabatt för att stötta hushållen.....	16
2.1.6. Färre ska hamna i skuldfällan under krisen.....	16
2.2. Trygghet i livets alla skeden.....	17
2.2.1. Generella statsbidrag till kommuner och regioner.....	18
2.2.2. Bättre arbetsvillkor i sjukvården.....	18
2.2.3. Fler ska kunna ta de lediga jobben – satsning på vuxenutbildningen.....	19
2.2.4. Språklyft i förskolan och satsning på skolor och förskolor i utsatta områden.....	19
2.2.5. En starkare arbetsmarknad för att möta lågkonjunkturen.....	19
2.2.6. Paket för ökad regional rättvisa.....	19
2.2.7. Omställningsstudiestödet.....	20
2.3. Brottslighet och segregation.....	21
2.3.1. Akuta åtgärder för att bekämpa gängvåldet.....	22
2.3.2. Åtgärder för att bryta nyrekryteringen till gängen.....	22
2.3.3. En rättvis skola för alla barn.....	22
2.3.4. Stoppa knark och vapen vid gränsen.....	22
2.3.5. Arbetslivskriminaliteten ska knäckas.....	22
2.3.6. Nya verktyg till polisen för att stoppa gängvåldet.....	23
2.3.7. För varje ytterligare krona som satsas på polisen, ska minst en krona satsas på att stoppa nyrekryteringen till gängen.....	23
2.4. Bygg Sverige rikare.....	24
2.4.1. Rejäl satsning på svensk natur.....	25
2.4.2. Järnvägsunderhåll.....	25

2.4.3. Färre flaskhalsar för fler jobb	25
2.4.4. Svensk industri ska vara världsledande	25
2.4.5. Bygg hela Sverige	25
2.4.6. Reformerat rotavdrag för lägre elräkningar	26
2.4.7. CSN-lån till körkort	26
2.4.8. Rusta Sverige mot extremväder	26
2.4.9. Bekämpa den afrikanska svinpesten	26
2.4.10. Energieffektivisering av flerbostadshus	26
2.5. Fler åtgärder för ett Sverige som håller ihop i en svår tid	27
2.5.1 Bistånd	27
2.5.2. Fri entré statliga museum	27
2.5.3 Mediestöd	27
2.5.4. Säkerhetshöjande åtgärder civilsamhället	27
2.5.5. Satsning på Sametinget och de nationella minoriteterna	27
3. Skatteförslag och finansiering	29
3.1. Skatteförslag i budgetmotionen för 2024	30
3.1.1. En rättvis skattesänkning för vanligt folk	30
3.1.2. Avskaffad funkisskatt	30
3.1.3. Tillfällig skatt på banksektorns övervinster under kostnadskrisen	30
3.1.4. Justerad avtrappning av jobbskatteavdrag för höginkomsttagare	30
3.1.5. Beredskapsskatt för att stärka försvaret av Sverige	30
3.1.6. Accepterade skatteförslag i budgetpropositionen för 2024	31
3.1.7. Avvisade skatteförslag i budgetpropositionen för 2024	32
3.2. Övrig finansiering	32
4. Kommunsektorns finanser	33
Bilaga 1 - Reformtabell	34
Bilaga 2 – Förslag till utgiftsramar för 2024	37
Bilaga 3 – Förslag till utgiftsramar för 2025 och 2026	38
Bilaga 4 – Beräkningar av statens inkomster 2024	39
Bilaga 5 – Beräkningar av statens inkomster 2025 och 2026	41
Bilaga 6 – Offentliga finanser	43
Bilaga 7 – Utgiftsramar per utgiftsområde 2024 - 2026	45

Inledning

Sverige befinner sig i en historiskt osäker tid. Säkerhetsläget i vårt land har kraftigt förvärrats. De gängrelaterade skjutningarna blir fler och brutalare. Barn mördar och mördas. Oskyldiga får sätta livet till i gängens krig om pengar och narkotika. Den säkerhetspolitiska situationen i vår omvärld är fortsatt allvarlig. Rysslands brutala invasionskrig i Ukraina fortsätter. Den nya ekonomiska verkligheten har drabbat svenska hushåll med full kraft. De stigande räntorna och hyrorna har gröpt hål i hushållskassan. Vanliga, hårt arbetande svenskar har fått det tuffare. Särskilt hårt drabbas ensamstående föräldrar och de som redan innan krisen hade knappa marginaler – många uppger att de inte är säkra på att de har råd att sätta näringsriktig mat på bordet till sina barn. Men den ekonomiska krisen slår mot alla löntagargrupper. Svenska löntagare har fått se tio års reallöneökningar gå upp i rök till följd av kostnadskrisen. Svensk ekonomi krymper mest i Europa och svenskarna blir fattigare. Den ekonomiska krisen har kopplat greppet om samhällsekonomin. Sverigedemokraternas regering, med Ulf Kristersson i spetsen, har misslyckats med att ta kontroll över den ekonomiska krisen, säkerhetsshotet och otryggheten i vårt land.

Det finns ett politiskt alternativ som sätter vanligt folk i första rummet. Det går att ge vanliga löntagare lindring när kostnadskrisen härjar som värst, samtidigt som sjukvården och skolan får de pengar som behövs för att kunna behålla lärare, sjuksköterskor och undersköterskor. Därför går vi fram med förslag om en rättvis skattesänkning för vanligt folk och en ny princip för hur välfärden ska finansieras. Det gör att vi för nästa år kan föreslå en dubblering av satsningarna på svensk sjukvård. Det är möjligt att prioritera resurser till Sveriges säkerhet – både för att trygga våra gränser, och för att knäcka den grova kriminaliteten, samtidigt som arbetet för att bryta nyrekryteringen kraftigt förstärks. Allt handlar om prioriteringar. Genom att de som har det allra bäst ställt, och de företag som tjänar stora pengar på krisen, bidrar lite mer kan vi bygga vårt land starkare.

Socialdemokraternas budgetförslag visar hur politiken kan ta sig an de samhällsproblem som kommer att prägla Sverige de närmaste åren. En handlingskraftig politik för att ta Sverige starkare ur lågkonjunkturen, för att stötta vanliga familjer under kostnadskrisen, för att öka investeringarna för fler jobb och högre tillväxt, för att säkra välfärden och för att fortsätta samhällets gemensamma kamp mot brottsligheten.

Samtidigt som samhällsproblemen växer har vi en passiv och svag regering, som lägger politiken på hyllan när utvecklingen kräver handling och ledarskap.

Sverige blir fattigare och otryggheten växer för varje dag som Jimmie Åkesson och Ulf Kristersson styr Sverige. Deras brist på plan för att vända utvecklingen har lett till att politiken har kantats av konstanta felprioriteringar och misslyckanden. Bränslet är dyrare än vad det var vid regeringsskiftet. Regeringen sjabblade med elstödet i vintras och står helt utan plan inför den kommande vintern. Samtidigt har de allra rikaste kunnat se sina bankkonton växa – SD-regeringens skattesänkning har inneburit tiotusentals kronor i fickorna på miljonärer, medan vanligt folk har fått se sitt ekonomiska utrymme krympa. Samtidigt står sjukvården inför en stor

kostnadskris, skapad av SD-regeringens val att prioritera skattesänkningar framför tillskott till vården. Runt om i Sverige ställs just nu frågorna: hur många färre undersköterskor ska vi ha på nattpasset? Hur många lärare ska vi säga upp? Kan vi spara mer på socialtjänsten? SD-regeringen har aktivt valt att prioritera annat framför att ge sjukvården, skolan och äldreomsorgen de resurser som krävs. Välfärds krisen och nedskärningarna är ingen naturlag. De går att åtgärda. Under coronakrisen visade Sverige att det går att ta sig igenom en stor kris utan att svenska jobb, företag och välfärd äventyras – med handlingskraftigt ledarskap och rätt politik.

Det kommande decenniet behöver Sverige en politik för att öka samhällsgemenskapen och respekten i vårt land. När misstron och splittringen i samhället ökar, minskar våra möjligheter att genom gemensamt ansvar ta itu med de problem vi står inför. Alla som bor i Sverige ska känna tillit och trygghet. Alla ska göra sin plikt – och alla ska få förutsättningar att bidra. Men det kräver ett nytt politiskt ledarskap. Socialdemokraternas budgetmotion för 2024 visar att sammanhållning i en svår tid är möjligt.

1. Sverige blir fattigare

Svensk ekonomi är i en lågkonjunktur och BNP väntas sjunka år 2023. Sverige sticker ut – med sämst tillväxtutsikter i Europa och högre inflation än många jämförbara länder. Priserna har ökat nästan dubbelt så mycket i Sverige än i vårt grannland Danmark. Sverige blir fattigare och hushållen pressas allt hårdare. Hushållen har förlorat 10 års reallöneökningar och andelen hushåll som kämpar med att få ekonomin att gå ihop varje månad har ökat till 30 procent.

Byggbranschen genomgår den svåraste krisen sedan 90-talet.

Vi ser att bördan av krisen inte har delats lika. Samtidigt som hushållen går på knäna har många företag kunnat öka sin vinstandel. Bankerna har gjort stora vinster när räntan varit hög och deras räntenettomarginaler ökat kraftigt. Sverige har en sjukvårdskris där regionerna tvingas säga upp stora delar av vårdpersonalen, för att SD-regeringen har valt att sänka skatten för höginkomsttagare istället för att skydda välfärden.

SD-regeringen har valt att låta kostnadskrisen slå igenom med full kraft. De har ingen plan för att ta Sverige ur krisen, för att få ner inflationen och få fart på tillväxten.

1.1 Sverige och omvärlden

1.1.1 Avmattning i den globala ekonomin

Utsikten för världsekonomin under de kommande åren är splittrad. Hög inflation och ökande räntor håller tillbaka tillväxten i den globala ekonomin. Särskilt mörka är utsikterna för Europa och EU:s ekonomiska motor Tyskland. EU-kommissionen prognosisterar att tillväxten i EU-länderna kommer att vända uppåt först under 2024, i takt med att inflationen sjunker och reallönerna gradvis återhämtar sig.

På uppsidan har utbudsstörningar på grund av problem i globala värdekedjor lättat och världsmarknadspriser på insatsvaror, livsmedel och energi har fallit tillbaka. Samtidigt har kärninflationen förblivit hög i många länder. Därtill utgör oljeprisets utveckling en osäkerhet och ett hot mot utvecklingen av såväl inflation som tillväxt. Oljepriset började åter stiga under sommaren 2023. Priset per fat närmar sig 100 dollars-strecket och befinner sig därmed på historiskt höga nivåer.¹ En förlängning av produktionsreduktionen från de oljeproducerande länderna i OPEC året ut och en förväntan om minskande lager gör att oljepriset förväntas vara på en hög nivå när vi går in i 2024.² Det är avgörande att ett ökat oljepris på världsmarknaden inte orsakar samma inflationsimpuls som de stigande energipriserna gjorde under 2022.

Prognosmakare som EU-kommissionen och IMF har reviderat upp sina prognoser något för inflationen 2024.^{3,4}

En stark efterfrågan och ihållande inflation har pressat världens centralbanker att bedriva en allt stramare penningpolitik, vilket fått konsekvenser för de finansiella marknaderna. Under våren har vi sett finansiell turbulens framförallt i USA och Schweiz. I Europa syns tecken på att den

¹ Trading Economics, September 2023. <https://tradingeconomics.com/commodity/brent-crude-oil>

² <https://www.theguardian.com/business/2023/sep/17/global-inflation-fears-as-oil-price-rises-towards-100-a-barrel>

³ EU-kommissionen Summer 2023 Economic Forecast, September 2023.

⁴ IMF World economic outlook update, juli 2023.

penningpolitiska åtstramningen har fått effekt då utlåningstakten hos de finansiella instituten har minskat.⁵

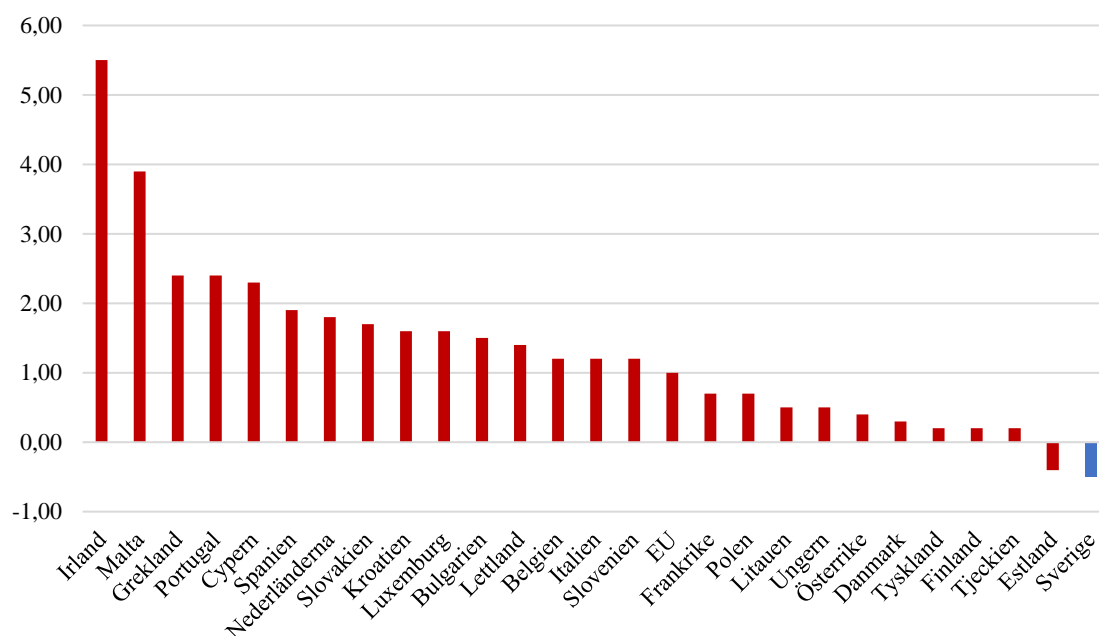
1.1.2 Lågkonjunkturen har nått Sverige

Svensk ekonomi befinner sig nu i en lågkonjunktur och Sverige är ett av de länder som bedöms att få den svagaste ekonomiska utvecklingen under 2023. Både regeringen och internationella organisationer prognositerar att Sveriges BNP minskar under 2023. Sverige blir fattigare. Samtidigt ser vi hur inflationen har varit på en högre nivå i Sverige än jämförbara länder.

Konjunkturinstitutet gör bedömningen att lågkonjunkturen kommer att hålla i sig under 2023 och 2024. Det är framförallt en minskning av hushållens konsumtion samt det snabbt fallande bostadsbyggandet som ligger bakom nedgången i svensk ekonomi. I takt med att räntan får effekt runt om i Europa bidrar en avmattning av exportefterfrågan allt mer.⁶

Prognos BNP-tillväxt 2023

procent

Källa: EU-kommissionens prognos, maj 2023.

Antalet påbörjade bostäder väntas falla dramatiskt de närmaste åren, enligt Boverkets byggprognos.⁷ Enligt Byggföretagen är nedgången i bostadsbyggandet den största sedan 90-talskrisen.⁸ Kollapsen för bostadsbyggandet är inte dålig endast för svensk ekonomi här och nu, utan försämrar också Sveriges tillväxtutsikter för många år framöver. Situationen är särskilt allvarlig i snabbväxande kommuner med stora industrietableringar där bostäder är en avgörande faktor för god kompetensförsörjning och en hållbar samhällsomvandling.

⁵ EU-kommissionen Summer 2023 Economic Forecast, September 2023.

⁶ Konjunkturinstitutet Konjunkturuppdatering augusti 2023

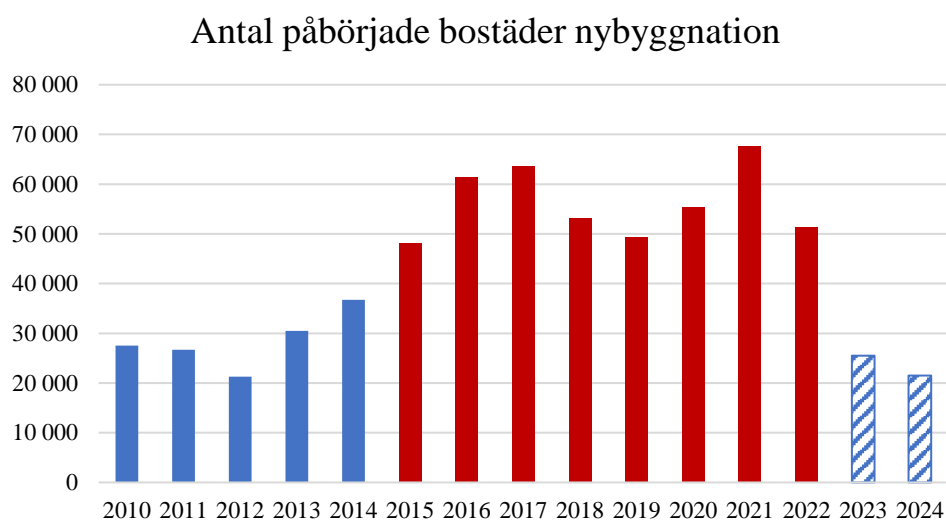
⁷ Boverkets byggprognos juni 2023

⁸ <https://sverigesradio.se/artikel/brantaste-nedgangen-i-byggandet-sedan-90-talskrisen>

I ett redan tufft ekonomiskt läge valde regeringen dessutom att avveckla investeringsstödet för hyresbostäder så att projekt motsvarande 18 000 bostäder inte kommer att bli av alls – eller kommer att byggas till betydligt högre hyror. Byggbranschen är en viktig motor i svensk ekonomi och regeringens passivitet riskerar att fördjupa lågkonjunkturen, bidra till ökande hyror för hushållen och förvärra bostadsbristen och trångboddheten.

Svensk arbetsmarknad har visat på stor motståndskraft genom kostnadskrisen. Enligt SCB syns nu första tecken på avmattning på arbetsmarknaden. Trots en fortsättningsvis hög sysselsättningsgrad har antalet arbetade timmar minskat och befinner sig under sin långsiktiga trend. I augusti minskade antalet tidsbegränsat anställda och arbetslösheten ökade något.^{9,10}

Trots en annalkande lågkonjunktur valde regeringen att genomföra stora nedskärningar i arbetsmarknadspolitiken för 2023. De skar ned på utbildningsplatser och arbetsmarknadsprogram och sjabblade med omställningsstudiestödet så att tusentals människor kan ha gått miste om möjligheten till omställning.

Källa: Boverket Byggprognos, juni 2023

1.2 Kostnadskris för hushållen och välfärden

1.2.1 Sveriges löntagare har förlorat 10 års reallöneökningar

Svenska hushåll pressas allt hårdare i takt med att priser, hyror och räntor ökar. Under året har vi sett rusande priser på el, drivmedel och livsmedel. Svenska löntagare har förlorat 10 år av reallöneökningar och det kommer att ta tid innan reallönerna återhämtar sig.

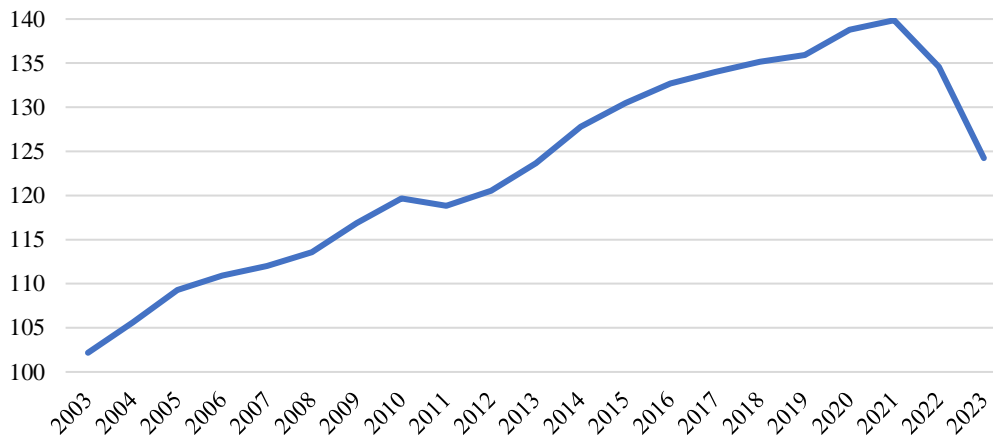
Inflationen drabbar alla, men den slår extra hårt mot dem som lever med små marginaler. De kraftigt stigande priserna på livsmedel är särskilt bekymmersamma. Sedan början av 2022 har matkassen blivit 23,5 procent dyrare.¹¹

⁹ SCB, Sveriges ekonomi – statistiskt perspektiv, nr 9 2023

¹⁰ SCB, AKU augusti. <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-ämne/arbetsmarknad/arbetskraftsundersokningar/arbetskraftsundersokningarna-aku/pong/statistiknyhet/arbetskraftsundersokningarna-aku-augusti-2023/>

¹¹ SCB KPI, januari 2022 – augusti 2023.

Reallöneutveckling Index 100=2001

Källa: Konjunkturinstitutet, juni 2023.

En undersökning från Swedbank visar att andelen hushåll som uppger att de har svårt att få ihop sin ekonomi eller går minus varje månad har ökat från 25 procent i januari till 32 procent i september. Bland ensamstående med barn uppgav 30 procent att de går minus varje månad och ytterligare 24 procent att ekonomin precis går ihop. 40 % av de ensamstående med barn är beroende av barn- eller studiebidraget varje månad.¹² Samtidigt har antal ärenden hos Kronofogden ökat och skuldbeloppet för betalningsföreläggande nått historiska nivåer.¹³

Även om det finns tecken på ljusning för vissa hushåll, är utvecklingen av hushållens ekonomi tudelad. Medan vissa grupper har kunnat anpassat sin konsumtion och sett en viss återhämtning av den privata ekonomin med ökade marginaler och ett positivt sparande, blir situationen allt svårare för många hushåll.¹⁴

1.2.2 Kris i välfärden

Kostnadskrisen slår hårt mot välfärden och läget är särskilt allvarligt i sjukvården. Samtliga regioner budgeterar för underskott under 2023 och läget ser ut att förvärras år 2024. På samma sätt som inflationen gröper ur hushållens plånböcker, urholkar den även kommunsektorns kassor. Enligt SKRs prognoser kommer det reala skatteunderlaget att utvecklas negativt 2023 för att sedan återhämta sig långsamt.^{15 16}

I det här läget måste staten ta sitt ansvar för välfärdens finansiering genom att inflationsskydda de generella statsbidragen och därmed ge kommuner och regioner tryggare och bättre planeringsförutsättningar. Regeringen underfinansierade välfärden 2023 och bibehåller knappt den reala nivån på de generella statsbidragen för 2024. Det riskerar att leda till en sjukvårdskris. Regionerna larmar om omfattande besparingsåtgärder såsom nedläggningar av hela sjukhusavdelningar och omfattande uppsägningar av sjukvårdspersonal.

¹² <https://mb.cision.com/Public/67/3831900/8f42ccd3e5cc1f41.pdf>

¹³ Kronofogden, data betalningsföreläggande, halvårsstatistik.

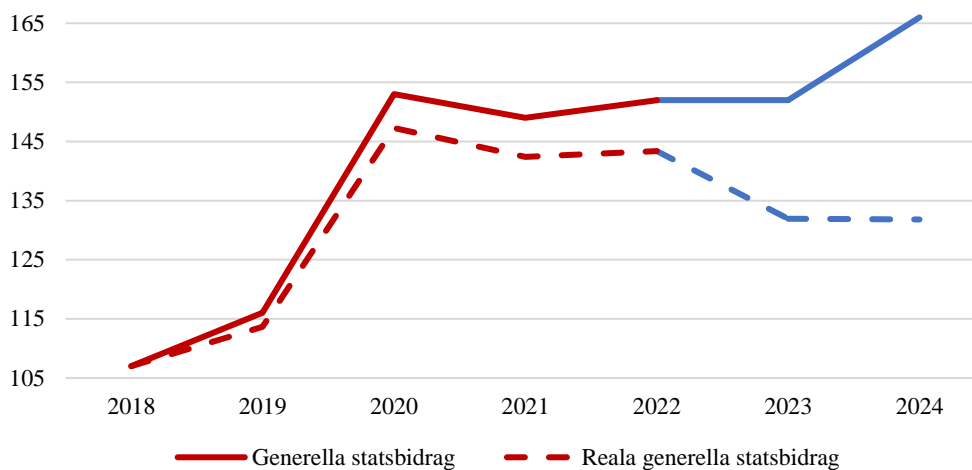
¹⁴ SCB, Sparbarometern, 2:a kvartalet 2023.

¹⁵ <https://skr.se/skr/tjanster/pressrum/nyheter/nyhetsarkiv/dagsattgevalfardenettbudgetbesked.74410.html>

¹⁶ SCB, Räkenskapssammandrag för kommuner och regioner 2023.

Kommunsektorns förutsättningar för att klara underskotten de kommande åren varierar kraftigt. Betydande tillskott av den socialdemokratiskt ledda regeringen under framförallt pandemiåren har inneburit att ett flertal kommuner och regioner har kunnat avsätta medel i resultatutjämningsreserven. Samtidigt saknar många kommuner och regioner helt buffert och står därmed inför enorma nedskärningar eller skattehöjningar. Därtill är medlen i resultatutjämningsreserven ojämnt fördelade, där de kommuner och regioner som har haft sämst förutsättningar att spara under de goda åren också är de med minst ekonomiska marginaler idag. Vi vet från tidigare kriser att när välfärden tvingas till nedskärningar får det konsekvenser för en lång tid framöver, med tuffare arbetsmiljö, växande vårdköer och kompetensbrist.

Utveckling generella statsbidrag
Miljarder kronor

Not. Realutveckling generella statsbidrag, deflaterat med KPI i juni varje år.
Källor: regeringens budgetpropositioner.

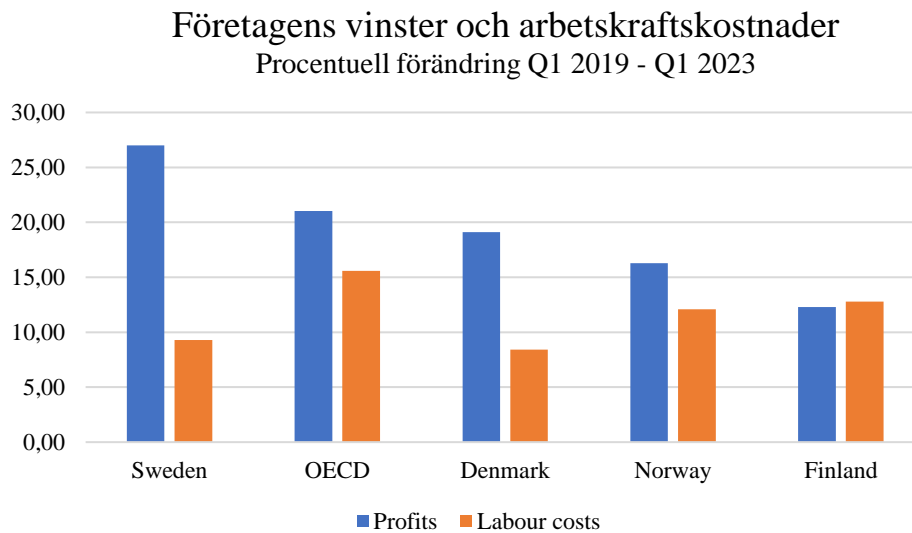
1.3 Bördan av krisen delas inte lika

Bördan av kostnadskrisen har inte delats lika. Medan vanliga hushåll pressas hårt, finns det några få som knappt har känt av att allt blir dyrare och som till och med ökat sina inkomster. Det hotar samhällsgemenskapen.

Vinstandelen i näringslivet har ökat de senaste åren. Under de senaste fyra åren har Sverige och världen genomgått två kriser av historiska mått. Först en pandemi. Bara två veckor efter att de sista pandemirestriktionerna avvecklades i Sverige inledde Ryssland sin fullskaliga invasion av Ukraina. Ett krig som skulle utlösa en inflationskris som inte liknar något vi sett de senaste 50 åren. Och facit hittills är att bördan av de här kriserna inte har delats lika.

Diagrammet nedan visar hur mycket företagens vinster har ökat i Sverige jämfört med våra grannländer samt OECD-snittet. I många OECD-länder har företagens vinster ökat betydligt

snabbare än arbetskraftskostnaderna, vilket indikerar att bördan av kostnadskrisen inte har delats lika. OECD skriver att *“Company profits have risen more than labour costs in many countries and sectors, suggesting that the cost-of-living crisis has not been shared equally by everyone.”* Och faktum är att Sverige sticker ut. Bortsett från Ungern, är Sverige det land där skillnaden i utvecklingen av företagens vinster och arbetskraftskostnaderna är störst i hela OECD.

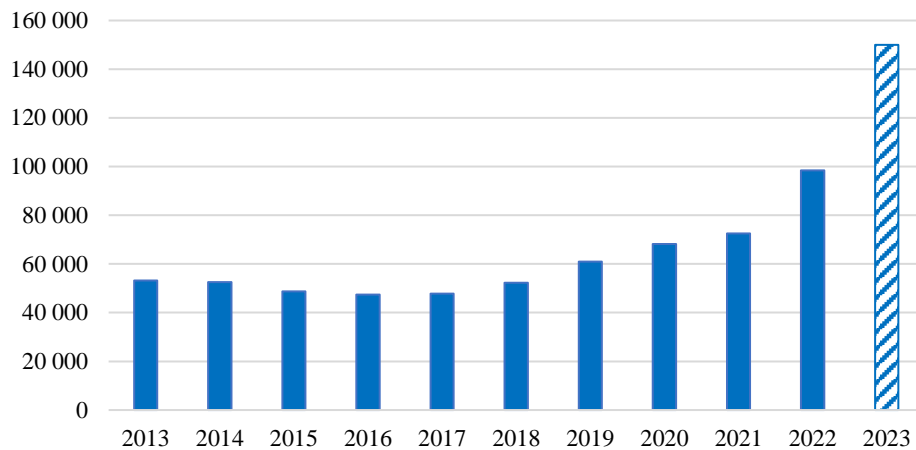

Källa: OECD Employment Outlook 2023.

En sektor där vinsterna rusat är banksektorn. Bankerna har varit snabba med att höja utlåningsräntor såsom bolåneräntor i takt med att Riksbanken har höjt styrräntan, men har valt att inte höja inlåningsräntorna i samma tak. Det har inneburit att bankernas räntenetto har ökat kraftigt under 2023. Bankerna har kunnat göra övervinster på bekostnad av vanliga hushåll. Enligt våra beräkningar kommer räntenettet från bankverksamhet i Sverige troligtvis att uppgå till cirka 150 miljarder kronor 2023.

Svenska löntagare har tagit ett stort ansvar för att Sverige inte ska få en pris-lönespiral där inflationen permanentas på en hög nivå. Samtidigt har företagen i genomsnitt kunnat öka sin vinstandel och bankerna gör rekordvinster genom ökade räntenettomarginaler. I den här

Räntenetto svenska banksektorn *tusental kronor*

Källa: SCB för åren 2013 - 2022. Egna beräkningar prognos 2023.

Men istället för att stötta hushållen och driva en rättvis krispolitik har SD-regeringen förvärrat situationen. Regeringen misslyckades med att beskatta elbolagens övervinster förra vintern. Sverige var sist i Europa med att implementera intäktstaket för elproducenter och valde en ineffektiv modell som innebar mycket små skatteintäkter. Nu inför en rad europeiska länder skatt på bankernas övervinster, men regeringen väljer att inte återföra ens en bråkdel av övervinsterna till hushållen.

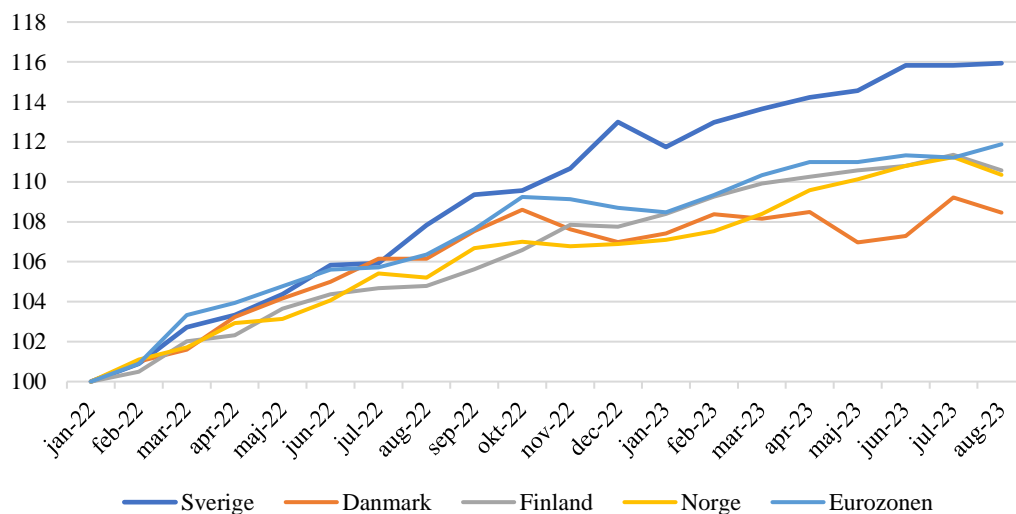
Istället valde SD-regeringen att genomföra en rekordstor uppräknings av skiktgränsen för statlig inkomstskatt 2023. Även om indexeringen pausas för 2024 kommer uppräkningsen att vara större än löneökningstakten mellan 2022 och 2024 och höginkomsttagare kommer därmed att ha överkompenserats. SD-regeringen valde därtill att inte sätta ett tak på elstödet, så att en enskild individ kunde få över 700 000 kronor i elstöd.

1.4 Inflationen måste bekämpas

Sverige har det senaste året haft den högsta inflationen på 30 år. Trots stabila institutioner med ett tydligt inflationsmål och en självständig Riksbank samt välfungerande och ansvarstagande fackförbund sticker Sverige ut. Inflationen har varit högre och mer ihållande än i jämförbara länder. Sedan början av 2022 har priserna i genomsnitt ökat dubbelt så mycket i Sverige som i vårt grannland Danmark. Det märks i människors plånböcker.

Regeringen har misslyckats med att hålla tillbaka inflationen i Sverige. Vi socialdemokrater gör ingen annan bedömning av vilken storlek på reformutrymmet som är förenligt med inflationsmålet, men menar att det finns fler verktyg och att vi behöver se till att svensk ekonomi står bättre rustad för framtiden.

Prisutveckling Index 100=jan 2022

Källa: Trading economics, september 2023.

För det första behövs mer kunskap kring vilka aktiva ekonomiskpolitiska åtgärder som bör vidtas vid en utbudsschock för att se till att inflationsimpulsen inte sprids i ekonomin. Medan den svenska regeringen har valt att möta krisen med passivitet har många länder i Europa vidtagit mer aktiva åtgärder och klarat inflationskrisen betydligt bättre, med både starkare tillväxtutsikter och lägre inflation. Flera länder har lyckats bättre med att hålla nere prisökningarna på till exempel livsmedel och återfört övervinster från energi- och banksektorn till hushållen på ett mer effektivt sätt. Vi anser att ett expertråd bör tillsättas som utvärderar den politik som bedrivits, studerar vilka åtgärder andra länder vidtagit och kommer med rekommendationer för hur en liknande situation bör hanteras i framtiden.

För det andra behöver den svenska ekonomins motståndskraft mot kostnadschocker stärkas. Under pandemin blev det tydligt att ”just-in-time”, med minimal lagerhållning gjorde svensk sjukvård sårbar för störningar i leveranskedjor. Det visade på vikten av nationell beredskap i tider av kris och krig. I spåren av Rysslands invasion av Ukraina fortplantade sig de stigande energipriserna snabbt i svensk ekonomi. Samtidigt har de stigande räntorna fått snabbt genomslag hos hushållen på grund av hög belåning och en hög andel korta räntebindningstider.

Sveriges och hushållens ekonomi måste bli mer motståndskraftig vid kostnadschocker. Vi tror att det behövs en bred diskussion om åtgärder för uppnå detta. Vi socialdemokrater har föreslagit en reformering av elmarknaden genom folkhemsel, där staten genom långa kontrakt på el kan garantera en stabil prisnivå på el upp till en viss förbrukning, samtidigt som marknadens prissignaler får utslag vid högre förbrukning. Vi har föreslagit en matpriskommission för att säkerställa rättvisa matpriser för hushållen. Det kan också handla om åtgärder för att stärka konsumenters ställning och rörlighet på bolånemarknaden samt öka de ekonomiska incitamenten för längre räntebindningstider så att svenska hushåll blir mindre räntekänsliga. De här förslagen handlar inte om att sätta prissignaler på marknaden ur spel eller om att staten ska bära hela risken vid prisfluktuationer, utan om att bygga den svenska ekonomin mer robust och mindre sårbar för inflationskriser.

1.5 Sverige har starka offentliga finanser

De svenska offentliga finanserna är starka, inte minst tack vare att den socialdemokratiskt ledda regeringen de senaste mandatperioderna bedrivit en ansvarsfull och väl avvägd ekonomisk politik som resulterade i en snabb ekonomisk återhämtning efter coronapandemin och en låg statsskuld.

Starka statsfinanser är en förutsättning för att Sverige ska hålla ihop och möta tuffa tider tillsammans. Det är en förutsättning för att ekonomiska kriser inte ska leda till nedskärningar i välfärden som drabbar barnen i skolan, äldre i äldreomsorgen och patienterna i vården.

Men starka statsfinanser är ingen naturlag. Det finanspolitiska ramverket är grundläggande för att säkerställa ordning och reda. Sedan 90-talskrisen har Sverige successivt betalat av på statsskulden och idag har vi den lägsta statsskulden sedan 1970-talet och en låg statsskuld relativt jämförbara länder.

1.5.1 Finanspolitiska ramverket

Vid den senaste översynen av det finanspolitiska ramverket infördes skuldankaret, som fastställer att bruttoskulden på medellång sikt ska uppgå till 35 procent av BNP. Regeringens beräkningar i budgetpropositionen för 2024 visar att bruttoskulden minskar till 30,3 procent av BNP 2023 och är i princip oförändrad 2024. Starka statsfinanser är en förutsättning för en trygg välfärd i hela landet, men det finns inget egenvärde i att fortsätta betala av på en redan låg statsskuld. Vi har därför länge framfört att den ordinarie översynen av det finanspolitiska ramverket bör tidigareläggas. Vi vill se en övergång till ett balansmål under mandatperioden för att frigöra mer utrymme för nödvändiga investeringar samt hantera den demografiska transitionen i välfärden.

En helt central del av det finanspolitiska ramverket är den ordnade och sammanhållna budgetprocessen, där olika angelägna ändamål mäts mot varandra i relation till det budgetutrymme som finns.

1.5.2 Samspelet mellan finanspolitik och penningpolitik

Den nya riksbankslagen trädde i kraft första januari 2023. Riksdagen har sedan den nya riksbankslagen ett tydligare uppdrag och mandat att granska Riksbankens verksamhet och den förda penningpolitiken. Det ekonomiska läget med hög inflation och realekonomisk avmattning har ställt nya krav på finanspolitiken och dess förmåga att prioritera. Samtidigt har situationen belyst vikten av rollfördelningen och samspelet mellan penningpolitiken och finanspolitiken.

I den senaste översynen av det finanspolitiska ramverket exkluderades skrivningar om rollfördelningen mellan penning- och finanspolitiken. I nästa översyn av ramverket bör det inkluderas en uppdaterad diskussion. Rollfördelningen är särskilt viktig i synnerligen djupa eller höga konjunkturavvikelser då penningpolitiken och de automatiska stabilisatorerna inte ensamma räcker som stabiliseringspolitiska instrument samt vid utbudschocker där det finns en risk att penningpolitiken och finanspolitiken motverkar varandra.

Vidare bör översynen av det finanspolitiska ramverket ta upp frågan om granskning av samspelet mellan penning- och finanspolitiken samt den sammantagna stabiliseringspolitiken. Ett sådant uppdrag skulle kunna ges Finanspolitiska rådet.

2. Reformen för 2024

2.1. Ekonomisk politik för vanligt folk

Vårt land genomgår den svåraste ekonomiska krisen sedan 1990-talet. Inflationen har nått på rekordhöga nivåer, svensk ekonomi krymper och arbetslösheten väntas stiga. Det slår hårt mot hushållen. Vanliga familjer med vanliga inkomster får allt svårare att betala räkningarna. Samtidigt blir köerna i sjukvården längre, de vuxna i skolan färre och äldreomsorgen får svårare att hinna med. Det ställer stora krav på politikens förmåga att leverera. Sverige behöver en tydlig plan för hur vi ska ta oss igenom den ekonomiska krisen: för hushållens ekonomi, för att säkra välfärden och för jobben. I vårt Sverige tar vi oss an tuffa tider tillsammans. Om den förda ekonomiska politiken ökar skillnaderna och splittringen i Sverige, riskerar det att få närmast oöverblickbara konsekvenser för vår samhällsgemenskap. Ekonomiska kriser innebär ofrånkomligen en påfrestning på hela samhället. Det går inte att kompensera för allt, eller att göra så att lågkonjunkturen och kostnadskrisen inte känns. Men det innebär inte att politiken kan sätta sig på läktaren.

När vanliga hushåll drabbas hårt av kostnadsökningarna måste politiken agera. Därför presenterar vi en rad förslag som underlättar för vanliga familjer – samtidigt som de som har det allra bäst ställt och de som skott sig på krisen får bidra lite mer.

Socialdemokraterna föreslår en rättvis skattesänkning för vanligt folk. De hushåll som just nu sliter med sina kostnader, som har sett tio års reallöneökningar uttraderas av kostnadskrisen, behöver stöd under nästa år. Den rättvisa skattesänkningen riktar sig mot låg- och medelinkomsttagare och slutar öka i kronor och ören vid inkomster över ungefär 38 000 kronor i månaden. Den ekonomiska krisen drabbar alla hushåll. Det är därför djupt orättfärdigt att SD-regeringen utökar funkisskatten, och skatteflyktan mot de som är arbetslösa och sjukskrivna. Socialdemokraternas rättvisa skattesänkning omfattar därför även dessa grupper. En lågkonjunktur och en kostnadskris kräver en ekonomisk politik som samlar – inte splittrar.

Kostnadskrisen slår särskilt hårt mot barnfamiljerna. 40 procent av ensamstående föräldrar är helt beroende av barnbidraget för att få ekonomin att gå ihop. Socialdemokraterna föreslår en extra utbetalning av barnbidraget till alla barnfamiljer, och ett tillfälligt förstärkt underhållsstöd med 500 kronor i månaden för ensamstående föräldrar. Sammantaget utgör den rättvisa skattesänkningen, den extra utbetalningen av barnbidraget och det höjda underhållsstödet en träffsäker krispolitik under kostnadskrisen och lågkonjunkturen. De som drabbas särskilt hårt av de skenande kostnaderna behöver få ekonomiskt andrum, utan att finanspolitiken sammantaget eldar på inflationen.

Priserna på bensin och diesel har nått rekordnivåer under 2023. Priset vid pump är högre i september 2023 än vid regeringsskiftet – de tio kronor som utlovades av Sverigedemokraterna i valrörelsen har inga hushåll sett röken av. Istället öser de ut miljardbelopp som riskerar att hamna i bensinbolagens fickor. Socialdemokraterna har visat att det går att utforma ett stöd som ger de

hushåll som verkligen sliter med de höga bränslekostnaderna pengar i fickan – allra mest till de som bor på glesbygd och landsbygd och som verkligen är beroende av bilen. Därför avvisar vi SD-regeringens bränslebluff och föreslår att en särskild tankrabatt ska införas för 2024.

Reformerna för vanligt folk föreslås finansieras genom en tillfällig skatt på bankernas övervinster, och genom att höginkomsttagarna får bidra lite mer till det gemensamma. Det är en sammanhållen och väl avvägd ekonomisk politik som ökar samhällsgemenskapen, stöttar hushållen och håller ihop Sverige.

2.1.1. En rättvis skattesänkning för vanligt folk

Vanliga familjer med vanliga inkomster behöver stöd under kostnadskrisen. När tio års reallöneökningar har uttraderats av inflationen är det rimligt att politiken agerar. Socialdemokraterna föreslår därför en rättvis skattesänkning för vanligt folk. Skattesänkningen omfattar samtliga förvärvsinkomster, och innebär som mest en skattesänkning på 1900 kronor per år. Skattesänkningen riktas mot låg- och medelinkomsttagare och trappas av vid höga inkomster. Åtgärden innebär en offentligfinansiell kostnad på 7,9 miljarder kronor.

2.1.2. En extra utbetalning av barnbidraget

När kostnadskrisen slår mot barnfamiljerna, riskerar vi att skapa en generation av barn som växer upp under mer knappa ekonomiska förhållanden än vad de hade behövt. Samhället har ett ansvar att se till att barnen inte betalar kostnaden för krisen. När fler barnfamiljer söker sig till välgörenhetsorganisationer, eller säger att de inte är säkra på att de har råd att sätta näringsriktig mat på bordet, är situationen allvarlig. Socialdemokraterna föreslår därför att en extra utbetalning av barnbidraget 2024, till en kostnad av ungefär 3 miljarder kronor.

2.1.3. Höjt underhållsstöd för ensamstående föräldrar

Den ekonomiska krisen drabbar alla hushåll – men kanske allra särskilt de ensamstående föräldrarna. Vid sidan av förslaget om ett extra barnbidrag under 2024, föreslår Socialdemokraterna en särskild satsning på att tillfälligt höja underhållsstödet med 500 kronor i månaden under det första halvåret 2024.

2.1.4. Tankrabatt för att stötta hushållen

De höga drivmedelspriserna fortsätter gröpa hål i hushållskassan för vanligt folk – allra mest kännbart där man är som mest beroende av bilen. SD-regeringens bränslebluff kostar över fem miljarder kronor – men kommer inte att innebära att vanligt folk får mer än några ören per liter vid pump. Det är djupt felriktad politik. Socialdemokraterna föreslår därför en tankrabatt för att stötta hushållen. En person boende på glesbygden ska kunna få 2 000 kronor per bil.

2.1.6. Färre ska hamna i skuldfällan under krisen

Kostnadskrisen och lågkonjunkturen riskerar att driva in fler svenskar i ett skuldtrask. Socialdemokraterna har tidigare föreslagit en skuldakut, där hushållen ska kunna få hjälp och stöd för att inte hamna i skuld. I budgetmotionen för 2024 föreslår Socialdemokraterna en särskild

satsning på konsumentvägledare för att fler svenskar inte ska få mångåriga effekter av den ekonomiska krisen.

2.2. Trygghet i livets alla skeden

Kostnadskrisen slår med full kraft mot skolan, äldreomsorgen och sjukvården. De massiva underskotten, som är en följd av SD-regeringens svältkur, kommer att innebära nedskärningar, uppsägningar och nedläggning av verksamheter. Kommunerna tvingas välja mellan att säga upp lärare eller socialsekreterare. Skolan, som redan är hårt ansträngd, kommer att få ännu färre vuxna i klassrummet och på skolgården. Socialtjänsten, hårt belastad och i frontlinjen i kampen mot nyrekryteringen till gängen, kommer att få svårare att klara sitt uppdrag. Det är den krassa verkligheten – det är resultatet av Jimmie Åkessons och Ulf Kristerssons politiska prioriteringar.

I det här läget krävs en politik som både kompenserar för de ökande kostnaderna, och som höjer ambitionsnivån för svensk välfärd. Socialdemokraterna föreslår därför ett systemskifte för svensk välfärd: en helt ny princip för hur skolan, sjukvården och äldreomsorgen ska finansieras. De generella statsbidragen till välfärden ska räknas upp i takt med kostnadsökningarna varje år, om vi får bestämma. Det måste vara slut med att politiker presenterar satsningar som i själva verket är nedskärningar, för att pengarna inte täcker kostnadsökningarna. Genom att regeringen och Sverigedemokraterna prioriterade en skattesänkning för höginkomsttagare och underfinansierade välfärden redan i år, har välfärds krisen fördjupats. De resurser som SD-regeringen skjuter till i generella och riktade statsbidrag till välfärden för 2024 räcker inte för att kompensera för kostnadskrisen. Allra hårdast slår högerregeringens politiska vägval mot sjukvården där det oundvikliga kommer att innebära nedskärningar och besparingar i svensk sjukvård.

Vid sidan av kostnadskrisen står sjukvården, skolan och omsorgen inför stora behov av att rekrytera nya personal med rätt kompetens. En nyckel för att klara detta är att investera i fler utbildningsplatser – men också att förbättra arbetsvillkoren så att fler både vill och orkar arbeta i svensk välfärd.

I det pressade ekonomiska läget måste varje skattekrona i välfärden användas till att höja kvaliteten och behålla personalen. Marknadiseringen av skolan, sjukvården och äldreomsorgen gör Sverige svagare. Skattepengar rinner iväg till stora vinstutdelningar och styrningen blir svårare och mer kostsam. Samhället behöver ta tillbaka den demokratiska kontrollen över välfärden.

Socialdemokraterna fullföljer förslaget om ett systemskifte för finansieringen av välfärden. Kostnadskrisen får inte leda till en förvärrad sjukvårdskris. Vi föreslår därför att de generella statsbidragen höjs med sex miljarder kronor, vid sidan av den fördubbling av resurserna till sjukvården, skolan och omsorgen som vi föreslog redan för innevarande år. Satsningarna på svensk sjukvård föreslås fördubblas jämfört med regeringens för år 2024. Totalt för kommunsektorn skulle Socialdemokraternas budgetmotion innebära en förstärkning med 26 miljarder kronor 2024.

Kostnadskrisen riskerar att leda till ökade regionala skillnader i Sverige. Klyftan mellan stad och land vidgas när sjukvårdsregionerna och kommunerna tvingas till stora besparingar och nedskärningar. Sverige har, precis som resten av världen, präglats av en tilltagande urbanisering de senaste decennierna. Som en effekt av detta har allt mer offentlig och kommersiell service försvunnit från delar av vårt land. Staten har dragit sig tillbaka – och avståndet till närmaste mataffär har blivit längre. Vid sidan av de stora resurstillskotten som föreslås i den här budgetmotionen, lägger Socialdemokraterna ett antal förslag för att motverka att de regionala skillnaderna fördjupas i spåren av krisen. Det handlar om särskilda insatser för landsbygdskommunerna, de statliga servicekontoren och den kommersiella servicen i landsbygden.

Lågkonjunkturen har kopplat sitt grepp om samhällsekonomin. Sverige har en i grunden stark arbetsmarknad – men under nästa år kommer arbetslösheten att öka. SD-regeringens kraftiga nedskärningar på arbetsmarknadspolitiken riskerar därför att skapa en svårare väg tillbaka: både för arbetsmarknaden som helhet, och för de som blir av med sitt arbete. Socialdemokraterna föreslår därför en miljardsatsning på en aktiv arbetsmarknadspolitik för att möta lågkonjunkturen. Sveriges system för omställning på arbetsmarknad är det bästa världen – tack vare arbetsmarknadens parter överenskommelse. Men staten måste leva upp till sin del av avtalet. Fler löntagare måste få möjlighet att vidareutbilda sig och ställa om. SD-regeringens slarviga hantering av omställningsstudiestödet har redan skapat långa köer och kraftiga förseningar. Socialdemokraterna föreslår att CSN ska få mer resurser nästa år för att kunna implementera systemet fullt ut.

2.2.1. Generella statsbidrag till kommuner och regioner

För att stötta välfärden genom kostnadskrisen föreslår vi ett tillskott på generella statsbidrag på 6 miljarder kronor utöver regeringens förslag. Läget är särskilt allvarligt inom sjukvården. Vi föreslår därför att tillskottet fördelas så att 5 miljarder kronor går till regionerna och 1 miljard kronor till kommunerna. Inklusivt tillskott på personalsatsningen i sjukvården på en miljard vill vi satsa totalt 6 miljarder extra på sjukvården – en fördubbling jämfört med regeringens förslag.

2.2.2 Bättre arbetsvillkor i sjukvården

Arbetsvillkoren i sjukvården måste förbättras, så att fler både vill och kan orka arbeta i sjukvården. Under föregående mandatperiod infördes en satsning på hälso- och sjukvårdens personal med syfte att skapa bättre förutsättningar och villkor för att de ska kunna göra sina jobb. Medlen fick bland annat användas för att förbättra förutsättningarna på arbetsplatserna, förbättra de anställdas arbetsvillkor, utbilda framtidens medarbetare och utveckla personalens kompetens. Vi är kritiska till att regeringen har valt att avsluta satsningen. Socialdemokraterna föreslår att personalsatsningen i sjukvården permanentas på en nivå på tre miljarder kronor. Satsningen finansieras med två miljarder genom omprioriteringar på hälso- och sjukvårdsområdet. Vi vill därutöver tillföra en miljard.

2.2.3. Fler ska kunna ta de lediga jobben – satsning på vuxenutbildningen

För att rusta Sverige starkare behöver platserna på vuxenutbildningen öka. Det livslånga lärandet är en grundbult för en stark arbetsmarknad – särskilt när vi står mitt i en tuff lågkonjunktur där arbetslösheten kommer att öka. Socialdemokraterna föreslår därför en rejäl satsning på 800 miljoner kronor för fler utbildningsplatser inom vuxenutbildningen nästa år.

2.2.4. Språklyft i förskolan och satsning på skolor och förskolor i utsatta områden

I Sverige ska barn ges goda förutsättningar att lyckas i skolan, men ändå ser vi att barn ges ojämlika villkor redan från skolstart. Bristande kunskaper i svenska språket försvårar inläringen och förståelsen även i andra ämnen och i senare årskurser. För att motverka segregationen och möjliggöra en bra skolstart för alla barn måste förskolans språkutvecklande arbete förstärkas, i synnerhet i förskolor i utsatta områden. Socialdemokraterna föreslår en särskild satsning på 150 miljoner kronor för språkutveckling och höjd kvalitet till de 200 förskolor i landet som behöver det mest. Vi föreslår också att det införs språkkrav och ett språklyft för förskolepersonal motsvarande 80 miljoner kronor. Därtill föreslår Socialdemokraterna 35 miljoner kronor mer än regeringen till statsbidraget för bättre arbetsmiljö och arbetsvillkor för lärare i socioekonomiskt utsatta områden som omfattar 150 skolor.

2.2.5. En starkare arbetsmarknad för att möta lågkonjunkturen

Arbetsmarknaden går mot en avmattning och arbetslösheten väntas stiga under nästa år. I det läget behöver Sverige och svenska löntagare en aktiv arbetsmarknadspolitik, som ser till att de som förlorar jobbet kan ta sig vidare till ett nytt arbete eller vidareutbildning. Socialdemokraterna föreslår en miljardsatsning på en arbetsmarknadspolitik för att möta lågkonjunkturen.

2.2.6. Paket för ökad regional rättvisa

Sverige måste hålla ihop under den ekonomiska krisen. De regionala skillnaderna och klyftorna mellan stad och land får inte tillåtas öka. Socialdemokraterna föreslår därför riktade satsningar på att stärka svensk landsbygd. Vi avvisar SD-regeringens oansvariga riktade besparing på de kommuner som historiskt har haft ett högt flyktningmottagande – inte sällan är detta kommuner på svensk landsbygd med stora befintliga utmaningar. Den riktade satsningen på 300 miljoner kronor till flera kommuner på svensk landsbygd som löper ut 2025 behöver förlängas och utvecklas. Därutöver föreslår Socialdemokraterna en utökad satsning på mer service i glesbygden – satsningen på service har bromsat lanthandelsdöden, men behöver förstärkas över tid. Socialdemokraterna föreslår också att regeringens nedskärning på Statens servicecenter avvisas. Satsningen på att öppna fler servicekontor, inte minst i glesbygden, har varit viktig för att öka statens närvaro i hela landet.

SD-regeringens ideologiskt motiverade slakt av anslagen till studieförbunden är ett allvarligt hot mot bildningen och gemenskapen i Sverige. Studieförbunden spelar en mycket viktig roll för det livslånga lärandet, för föreningsdemokratien och för civilsamhället. Socialdemokraterna föreslår därför att SD-regeringens nedskärning på 250 miljoner kronor på studieförbunden avvisas. Sammantaget innebär detta ett kraftigt paket för välfärd, utveckling, service och bildning i hela

Sverige. Vid sidan av de stora generella satsningarna på sjukvården och skolan, är detta viktiga åtgärder för att minska de regionala skillnaderna i vårt land.

2.2.7. Omställningsstudiestödet

Sverige har världens bästa system för omställning på arbetsmarknaden genom det omställningsstudiestöd som arbetsmarknadens parter har kommit överens. Det ger fler löntagare en möjlighet att vidareutbilda sig under trygga ekonomiska förutsättningar.

Omställningsstudiestödet är särskilt viktigt när arbetslösheten väntas öka och lågkonjunkturen fördjupas. Det är därför helt avgörande att staten håller sin del av avtalet. Socialdemokraterna föreslår därför att CSN:s anslag förstärks med 20 miljoner kronor under 2024.

2.3. Brottslighet och segregation

Skjutningarna och sprängningarna slår mörka rekord i Sverige. September 2023 har varit den dödligaste månaden hittills, sett till gängvåldet. Barn mördar och mördas. Gängvåldet blir allt brutalare och allt mer frekvent. Det är ett gift för hela vårt samhälle, och det riskerar att raserar den grundläggande tilliten och sammanhållningen i vårt land. Trots omfattande straffskärpningar och resursförstärkningar till rättskedjan krävs enorma ansträngningar för att pressa tillbaka gängen. Samhället måste svara med alla till buds stående medel. Det innebär att fortsätta med kraftfulla satsningar på hela rättskedjan, parat med skärpta straff och nya befogenheter för polisen. Flödet av pengar, vapen och narkotika till gängen måste strypas. Deras materiella och ekonomiska livsnerv ska knäckas. Arbetslivskriminaliteten, som kan ge stora intäkter till de kriminella gängen, måste pressas tillbaka. Fler kontroller behöver göras. Oseriösa företagare ska få kännbara konsekvenser – därför föreslår vi en satsning på Arbetsmiljöverkets arbete med att stoppa arbetslivskriminaliteten och på arbetet med de regionala skyddsombuden. Resurserna till tullen måste öka. Varje gram narkotika som stoppas vid gränsen innebär en förlorad intäkt för gängen. Varje vapen som stoppas vid gränsen kan innebära en förhindrad skjutning. Steg för steg ska gängen pressas tillbaka, och samhället ta tillbaka kontrollen.

Men det akuta läget kräver akuta lösningar. Straffskärpningar och resursförstärkningar är viktigt. Men situationen kräver lika kraftfulla satsningar för att stoppa nyrekryteringen, och på att skydda våra barn från kriminalitetens klor. Som en åtgärd för att möta den akuta krisen föreslår Socialdemokraterna en miljardsatsning på akuta åtgärder för att bekämpa gängvåldet. Så fort det finns oro eller har skett ett gängrelaterat brott i ett område, ska kommunerna ha resurser att snabbt sätta in lokala kristeam som kan vara synliga och närvarande, erbjuda stöd och insatser direkt på plats och bidra till lugn och ordning. De lokala förutsättningarna måste styra vilka kompetenser som krävs, men det kan exempelvis handla om att socialtjänst, fältassistenter, och kommunala ordningsvakter. När en skjutning eller sprängning har skett, eller när oron ökar i ett område, ska samhället vara närvarande och synligt.

Socialtjänsten, polisen, skolan och fältassistenterna måste få förutsättningar att långsiktigt kunna punktmarkera varenda ung kille som är på väg in i kriminaliteten. Därför riskerar kostnadskrisen att underminera kampen mot den organiserade brottsligheten. När kommunerna får reellt minskade resurser påverkar det arbetet med att stoppa nyrekryteringen. För varje lärare, socialsekreterare och studievägledare som sägs upp för att kommunerna får mindre resurser, får gängen ytterligare mark att erövra och unga killar att rekrytera. När vi låter samhället glida isär, arbetslösheten slå rot och utanförskapet växa: då ökar den organiserade kriminalitetens makt och inflytande i våra kvarter. Det kan vi inte acceptera. För varje ytterligare krona som satsas på polisen, behöver därför minst en krona satsas på att stoppa nyrekryteringen till gängen. Den uppgiften måste vi klara av.

För att kunna möta segregationen och brottsligheten krävs det att hela samhället mobiliserar. Rättskedjan, socialtjänsten, kommunen, skolan, idrottsföreningar och vuxna. Socialdemokraterna föreslår därför kraftfulla satsningar för att minska skolsegregationen. Skolor i utsatta områden behöver få de resurser som krävs för att möta varje elev utifrån sina förutsättningar. Fler unga killar behöver välja skolbanken framför snabba klipp och kriminalitet. Men det kräver fler lärare, fler elevassistenter och andra trygga vuxna i skolan. Likaså behöver fler vuxna kunna ta ett arbete

och försörja sig. Allt för många hamnar i dag i arbetslöshet och utanförskap – inte sällan på grund av bristfälliga språkkunskaper.

2.3.1. Akuta åtgärder för att bekämpa gängvåldet

Skjutningarna och sprängningarna sprider skräck i hela bostadsområden. September 2023 har varit den dödligaste månaden hittills, sett till gängvåldet. Det kommer att kräva uthållighet och långsiktighet för att pressa tillbaka gängen. Men här och nu krävs akuta åtgärder för att skapa trygghet och för att bekämpa gängvåldet. Socialdemokraterna föreslår en miljardsatsning på lokala åtgärder för att stoppa gängvåldet. När ett gängrelaterat våldsbrott har skett, eller när oron ökar i ett område, ska kommunerna ha resurser att omgående kunna sätta in lokala kristeam. De kan utgöras av socialtjänsten, fältassistenter, kommunala ordningsvakter, frivilligorganisationer eller kyrkan. När oroligheterna ökar måste samhället varit synligt och närvarande. Statsbidraget ska gå till hela landet, men vara särskilt viktat mot de kommuner som har utsatta områden.

2.3.2 Åtgärder för att bryta nyrekryteringen till gängen

Det behövs särskilda insatser för att bryta nyrekryteringen till gängen i utsatta områden. Därför tillförde vi i regeringsställning resurser till kommuner med utsatta områden som kunde användas till fler fältassistenter och förbättrad samverkan mellan socialtjänst, skola och polis. Vi är kritiska till att regeringen skär ned i insatserna för att bryta nyrekryteringen, från 250 till 80 miljoner kronor. Socialdemokraterna föreslår istället att satsningen förlängs på nivån 250 miljoner kronor per år.

2.3.3. En rättvis skola för alla barn

Grunden till ett gott liv är en god och rättvis skolgång. Allt för många barn får inte en ärlig chans i dag – skolegregationen och stöket i skolorna gör att många får vikande studieresultat och får leva med konsekvenserna under många år. Mer resurser behöver vikas till de skolor och kommuner som har de tuffaste förutsättningarna. Socialdemokraterna föreslår därför att 700 miljoner kronor satsas på ett likvärdighetsbidrag, där de tyngdpunkterna i fördelningen ligger på de skolor som har störst behov.

2.3.4. Stoppa knark och vapen vid gränsen

En viktig intäktskälla för de kriminella gängen är narkotika, vapen och andra illegala varor som tas in i Sverige från utlandet. Att stärka bevakningen och kontrollerna vid våra gränser är ett effektivt sätt att strypa gängens pengaflöde – och stoppa de vapen som senare kommer att användas i skjutningar och våldsdåd. Socialdemokraterna föreslår att tillskottet till tullen för brottsbekämpning fördubblas till 200 miljoner kronor.

2.3.5. Arbetslivskriminaliteten ska knäckas

Arbetslivskriminaliteten är ett gift i samhället. Arbetstagar utnyttjas under horribla förhållanden, seriösa företagare konkurreras ut av oseriösa och rent kriminella affärsupplägg. Varje intäktskälla

till de kriminella gängen måste stoppas. Svensk arbetsmarknad ska präglas av ordning och reda – och sund konkurrens. Arbetsmiljöverkets resurser för att kunna motverka arbetslivskriminaliteten föreslås förstärkas, och en särskild satsning på de regionala skyddsombuden föreslås genomföras.

2.3.6. Nya verktyg till polisen för att stoppa gängvåldet

Polisen behöver fler och bättre tekniska verktyg för att kunna förhindra och lösa fler brott. Socialdemokraterna förslår en särskild satsning på 100 miljoner kronor för ett tekniklyft för Polismyndigheten, som bland annat inkluderar möjligheten att övervaka öppna drogsccener med drönare och nya tekniska verktyg för att lösa brott.

2.3.7. För varje ytterligare krona som satsas på polisen, ska minst en krona satsas på att stoppa nyrekryteringen till gängen

För att kunna pressa tillbaka gängen och knäcka kriminaliteten behöver vi både se hela problemet och ha hela lösningen. Socialdemokraterna vill därför att för varje ytterligare krona som satsas på polisen, ska minst en krona satsas på att stoppa nyrekryteringen till gängen. I Socialdemokraternas budgetmotion för 2024 ser vi till att det uppfylls genom satsningen på lokala åtgärder för att stoppa gängvåldet här och nu och en förlängd satsning på att bryta nyrekryteringen till gängen i utsatta områden. Vi föreslår även en satsning på likvärdighetsbidrag till skolan. Totalt vill vi socialdemokrater satsa 1,87 miljarder kronor mer än regeringen på att bryta nyrekryteringen.

2.4. Bygg Sverige rikare

Lågkonjunkturen har kopplat sitt grepp om samhällsekonomin. Arbetslösheten kommer att öka nästa år. Samtidigt har Sverige förutsättningar – genom våra naturresurser, vår starka industri och vår export – att lägga grunden för en ny guldålder för svensk tillväxt och välstånd.

Det pågår just nu en investeringskapplöpning över hela världen. Länder över hela klotet tävlar om vem som blir först med att i stor skala producera morgondagens batterier, grön energi och fossilfritt stål. Den som ligger först kan också vänta sig högre tillväxt, tusentals nya jobb och en tryggare framtid. Sverige har inte råd att halka efter. I mitten av det förra århundradet klarade vi av att skapa en världsledande industri samtidigt som vi byggde det moderna folkhemmet. Det kan vi göra igen. Men det förutsätter en politik som både erkänner vikten av omställningen och som vågar satsa på det som faktiskt skapar välstånd. Vid sidan av att möjliggöra för investeringar i industrin krävs det ett helt samhällsbygge – en grön energipolitik, fler utbildningsplatser och en bostadspolitik som möjliggör fler bostäder där industrierna växer fram.

SD-regeringen vrider istället tillbaka klockan. Svältkuren för kommunerna, en havererad bostadspolitik och energipolitik som inte möter våra behov här och nu bygger inget samhälle. Samtidigt vilar Tidöavtalets politik på Sverigedemokraternas industrifientliga agenda. Det gör Sverige fattigare. Vi tappar vår ledartröja. Färre jobb kommer att hamna i vårt land, industrierna kommer att söka sig någon annanstans. Tillväxten och välståndet kommer att lyfta andra länder. Det är dåligt för Sverige och svensk ekonomi.

Socialdemokraterna föreslår en annan väg. Istället för att låta jobb och tillväxtchanser glida Sverige ur händerna, ska vi genom träffsäkra åtgärder bygga Sverige rikare. Genom satsningar på svensk skog vårdar vi vårt gröna guld. Med riktade åtgärder för att korta tillståndsprocesserna kan vi snabba på utbyggnaden av mer billig el som pressar elräkningarna för hushållen och industrin, och nya företagsetableringar över hela landet. När vi satsar på järnvägsunderhåll och bostadsbyggande kan fler få jobb – samtidigt som vi minskar tågförseningarna och bostadsbristen. Istället för SD-regeringens bränslebluff föreslår Socialdemokraterna en tankrabatt för vanligt folk. Men för att långsiktigt möta en volatil prisbild på bränslemarknaden, och för att skydda vanligt folk mot höga bränslepriser, kommer Socialdemokraterna inom kort att presentera ett eget alternativ för hur bränslepolitiken, inklusive inblandningen av biobränsle, skulle kunna reformeras och hur samhället på ett smartare sätt skulle kunna använda de resurser som SD-regeringen kommer att använda för att köpa utsläppsrätter.

För att skydda hushållen mot höga elräkningar, föreslår Socialdemokraterna att rotavdraget ska reformeras. Åtgärder som leder till energibesparingar, och därmed till sparade slantar för hushållen, ska få en högre subventionsgrad samtidigt som andra åtgärder får en något lägre subventionsgrad. Vi säger nej till regeringens förslag om ett ”lyx-ROT”, där de med höga inkomster får skatteavdrag för att byta marmorskiva i köket.

En av de största anledningarna till Sveriges dystra tillväxtutsikter är att bostadsbyggandet har rasat. Byggbranschen talar om att Sverige inte har haft en liknande uppförsbacke för byggsektorn sedan 1990-talet. Sverige har inte råd att låta bostadsbyggandet kollapsa. Socialdemokraterna föreslår två nya åtgärder för att få fart på bostadsbyggandet. Det handlar om en statlig

byggstimulans för ungdoms- och studentbostäder och hyresbostäder i snabbväxande kommuner samt statliga byggkrediter för bostadsbyggande.

2.4.1. Rejäl satsning på svensk natur

Svensk skog är en ryggrad för vår ekonomi. I Sverige tar vi hand om vår skog – vi brukar den på ett hållbart sätt och vi vårdar den skog som av olika skäl är skyddad. Om man som markägare skyddar sin skog ska man få ersättning för det. Vi tycker också att det är rimligt att staten tar sitt ansvar och skjuter till nödvändiga medel för att sköta skogen. Utan skogen kommer vi inte att klara klimatomställningen. Därför vill vi skjuta till en halv miljard till skydd av, och åtgärder för, värdefull natur.

2.4.2. Järnvägsunderhåll

Sverige är ett avlångt land, och vi är beroende av en fungerande järnväg. För att kunna transportera varor, arbetspendla och resa. Tågen måste gå i tid – och det måste bli långt mycket bättre än vad det är i dag. Att resa med tåg får inte bli synonymt med strul och förseningar. Socialdemokraterna föreslår att ytterligare en halv miljard satsas på att rusta upp svensk järnväg.

2.4.3. Färre flaskhalsar för fler jobb

Byråkrati och administration får inte stå i vägen för fler industrietableringar och ny energiproduktion. Vi vill satsa 100 miljoner kronor samlat på länsstyrelserna, Energimarknadsinspektionen och SGU för att snabba på tillståndprocesserna avsevärt.

2.4.4. Svensk industri ska vara världsledande

Sverige behöver fler industrijobb och högre tillväxt. Industriklivet har varit en framgångsrik satsning för att locka fler industrietableringar till Sverige, och därigenom ge fler människor bra och trygga jobb i svensk industri. Socialdemokraterna föreslår att industriklivet ska förstärkas med ytterligare en halv miljard, så att anslaget nästa år uppgår till ungefär två miljarder kronor.

2.4.5. Bygg hela Sverige

Sverige har inte råd att låta bostadsbyggandet kollapsa. Utbildningsplatser måste mötas med fler studentbostäder med rimlig hyresnivå. Vi ser även att stora industrietableringar inom den gröna industrirevolution som pågår i vårt land innebär nya och akuta behov av bostäder i kommuner som fram till nyligen inte haft någon större befolkningsökning. Socialdemokraterna föreslår därför att det införs en statlig byggstimulans i form av ett produktionsstöd riktat till mindre orter med stora industrietableringar samt till ungdoms- och studentbostäder.

För att få fart på bostadsbyggandet i hela vårt land föreslår Socialdemokraterna statliga byggkrediter för bostadsbyggande. Byggkrediterna bör ställas ut både för att sänka investeringskostnaden och den finansiella risken för byggherrar för att genomföra den samhällsnyttiga åtgärd som nyproduktion av bostäder innebär.

2.4.6. Reformerat rotavdrag för lägre elräkningar

Svenska folket ska få billigare elräkningar. Vi vill se ett reformerat rotavdrag, som går ut på att höja subventionsgraden inom ramen för rotavdraget för tjänster som bidrar till energieffektivisering. Det kan till exempel handla om installation av bergvärme, vattenburen värme, installation av solceller, installation av dörr och fönster eller tilläggsisolering. Energieffektiviserande tjänster föreslås få en höjd subventionsgrad till 50 procent samtidigt som subventionsgraden sänks för övriga rot-arbeten. Åtgärden blir därmed offentligfinansiellt neutral.

2.4.7. CSN-lån till körkort

När arbetslösheten ökar tenderar det att slå särskilt hårt mot unga och de som ännu inte etablerat sig på arbetsmarknaden. En förutsättning för många arbeten i dag är ett körkort. Kostnaderna för att ta körkort är förhållandevis höga. Den socialdemokratiska regeringen införde CSN-lån för körkort för att skapa fler vägar till jobb. Den satsningen vill regeringen stryka. Vi är övertygade om att det är viktigt korta vägarna till jobb – inte minst för unga. Därför föreslår Socialdemokraterna en fortsatt satsning på CSN-lån för körkort.

2.4.8. Rusta Sverige mot extremväder

Den senaste sommaren liknar ingenting vi sett på mycket länge. Bränder, torka, och översvämningar har drabbat svenska folket. Samtidigt som vi socialdemokrater har en ambitiös politik för att få ned utsläppen, och samtidigt skapa nya jobb, behöver vi rusta vårt samhälle starkare mot konsekvenserna av extremväder. Socialdemokraterna föreslår därför 100 miljoner kronor för klimatanpassning.

2.4.9. Bekämpa den afrikanska svinpesten

Sverige har i grunden ett gott djurhälsoläge. Våra djur är friska, vi använder lite antibiotika och vi har starka djurskyddslagar. Trots detta har Sverige och Europa de senaste åren drabbats av flera smittsamma djursjukdomar som innebär stort lidande för djuren och ekonomisk skada för lantbrukare. Utbrottet av afrikansk svinpest i Sverige är särskilt bekymmersamt. Staten behöver skjuta till de resurser som krävs för att bekämpa smittan och minska effekterna för lantbruket och andra näringarna som drabbas. I skuggbudgeten för 2024 vill Socialdemokraterna därför att ytterligare 100 miljoner kronor satsas på att bekämpa den afrikanska svinpesten.

2.4.10. Energieffektivisering av flerbostadshus

Svenska folket ska skyddas mot höga elpriser. Socialdemokraterna vill därför att ytterligare 360 miljoner kronor satsas på energieffektivisering av flerbostadshus.

2.5. Fler åtgärder för ett Sverige som håller ihop i en svår tid

2.5.1 Bistånd

Människor i behov av humanitära insatser ökar och miljontals människor är på flykt. Förutom de övergrepp och krigsförbrytelser som det ukrainska folket utsätts för av ryska trupper, drabbas även redan utsatta, fattiga människor i bl.a. Afrika hårt av effekterna av Rysslands invasion av Ukraina. Priserna stiger och fattigdomen ökar. Sverige kan inte, som regeringen gör, dra sig undan i detta omvärldsläge. Att skära ner i biståndet, som regeringen fortsätter att göra, ger inte en tryggare värld eller ett tryggare Sverige. Tvärtom. Vi socialdemokrater vill, i motsats till regeringen, öka biståndet stegvis de kommande åren tills enprocentsmålet uppnås och anser att biståndet bör förstärkas med 1 miljard mer än regeringen 2024.

2.5.2. Fri entré statliga museum

Reformen med fri entré på de statliga museerna möjliggjorde för många fler att ta del av vårt gemensamma kulturarv. Det är viktigt att fler grupper än de museivana besöker våra museer. Fri entré är grunden för ett breddat besöksdeltagande. Därför vill vi satsa 100 miljoner kronor för 2024 på att återinföra fri entré för statliga museer.

2.5.3 Mediestöd

Att kunna ta del av fri och oberoende journalistik är en förutsättning för att delta i det demokratiska samtalet. På många håll i landet är det ekonomiska förutsättningarna att bedriva journalistik utmanande, och vi välkomnar därför att det nu finns ett förslag till nytt mediestöd. I delar är förslaget väl avvägt. Samtidigt finns tydliga brister i propositionens förslag, bland annat att betoningen på den geografiska täckningen riskerar att minska mångfalden. De nationella fådagarstidningarna som bidrar med andra samhällspolitiska perspektiv, infallsvinklar och nyhetsvärderingar kan potentiellt bli utan stöd. För att kunna underlätta hanteringen av detta föreslår vi att mediestödet utökas med 10 miljoner kronor för 2024.

2.5.4. Säkerhetshöjande åtgärder civilsamhället

Många civilsamhällesorganisationer upplever en ökad hotbild mot verksamheten, lokaler och mot företrädare. Inte minst religiösa samfund är utsatta för hot och våld där det finns uppgifter om församlingar som lägger så mycket som 25 procent av sin budget på säkerhetsåtgärder. Vi ser att ett ekonomiskt tillskott är nödvändigt och föreslår ytterligare 10 miljoner kronor 2024 för ändamålet.

2.5.5. Satsning på Sametinget och de nationella minoriteterna

De nationella minoritetsspråken och kulturerna måste bevaras, utvecklas och överföras till framtida generationer. Med nuvarande arbetsbelastning och resurstilldelning har Sametinget stora svårigheter att uppfylla sin lagstadgade roll och de uppdrag som åvilar myndigheten. Vi föreslår

en ökning av anslaget till Sametinget med 5 miljoner kronor och en förstärkning av anslaget för nationella minoriteter på 10 miljoner kronor för 2024.

3. Skatteförslag och finansiering

Vårt samhälle ska byggas starkare och bättre. För att inte undergräva det Sverige som generationer före oss har skapat, behöver vi en stabil och långsiktig finansiering av våra gemensamma åtaganden. När samhällsproblemen och behoven ökar, tar Socialdemokraterna ansvar för finansieringen.

Sjukvårdskrisen, det tilltagande gängvåldet, säkerhetshotet och den ekonomiska krisen är utmaningar som måste hanteras gemensamt. Det ställer stora krav på ledarskap – på förmågan att prioritera, men framförallt på förmågan att presentera en trovärdig finansiering när behoven ökar.

SD-regeringen har valt sin skattepolitiska linje. Redan i sin första statsbudget sänkte de skatterna för höginkomsttagare med 13 miljarder kronor. Under året har de remitterat förslag om att kraftigt sänka skatterna för de med allra högst inkomster och i budgeten för 2024 har de presenterat ett förslag om ett ”lyx-ROT” som varken kommer att avhjälpa byggkrisen eller stötta vanligt folk. Samtidigt befinner sig skolan och sjukvården i en allt djupare kostnadskris. För många brottsutredningar läggs på hög och för många skjutningar är ouppklarade. Det är helt uppenbart att välfärden och trygghetsarbetet behöver mer resurser – inte mindre. Vi behöver fler lärare, poliser och sjuksköterskor – inte färre. Det kräver en stabil finansiering. Det är bra att SD-regeringen har erkänt att det var orimligt att låta skiktgränsen för statlig inkomstskatt räknas upp kraftigt, samtidigt som behoven var stora, och det var möjligt att åtgärda det. Trots att indexeringen av skiktgränsen pausas för 2024 kommer uppräkningsökningen att vara större än löneökningstakten mellan 2022 och 2024 och höginkomsttagare kommer därmed att ha överkompenserats. Det är allvarligt att regeringens felprioritering i budgetpropositionen för 2023 har tvingat fram en nedskärningskris i sjukvården.

Samtidigt innebär kostnadskrisen helt nya påfrestningar för svenska hushåll. Vanliga familjer med vanliga inkomster har svårt att få pengarna att räcka till. Räntorna, hyrorna och matpriserna sticker iväg. Därför är det helt nödvändigt att svenska hushåll får stöd under den ekonomiska krisen. Det är i linje med rekommendationerna från flera internationella organ – och i linje med en sund socialdemokratisk ekonomisk politik. Inflationen ska bekämpas, men hushållen ska inte lämnas vind för våg. Därför är det motiverat att vanligt folk får en rättvis skattesänkning under nästa år. Den måste riktas mot låg- och medelinkomsttagare – och den måste omfatta fler än regeringens och Sverigedemokraternas förslag till jobbskatteavdrag. Därför träffar Socialdemokraternas förslag till en rättvis skattesänkning bredare. När SD-regeringen utökar funkisskatten, går vi Socialdemokrater fram med förslag om att helt avskaffa den.

Därför kommer den rättvisa skattesänkningen för vanligt folk att finansieras genom att de med allra högst inkomster får bidra lite mer till det gemensamma. Det är också angeläget att, i likhet med hur EU samfällt agerade under energikrisen, omfördela övervinster från de aktörer som utökar sina vinstmarginaler under kostnadskrisen. Socialdemokraterna föreslår därför en tillfällig skatt på banksektorns övervinster – som ska återföras till svenska folket genom en rättvis skattesänkning, starkare välfärd och upprustat försvar.

3.1. Skatteförslag i budgetmotionen för 2024

3.1.1. En rättvis skattesänkning för vanligt folk

För att möta kostnadskrisen, och underlätta för vanligt folk med vanliga inkomster, föreslår Socialdemokraterna en rättvis skattesänkning för vanligt folk under 2024. Skattereduktionen ska omfatta fler förvärvsinkomster än regeringen och Sverigedemokraternas förslag, för att fler svenskar som drabbas av kostnadskrisen ska få lindring. Det är också orättfärdigt att SD-regeringens förslag utökar de orättvisa skattekllyftorna mellan arbetsinkomster, och de som av olika skäl inte kan arbeta. Det är en politik som splittrar Sverige. Skattereduktionen trappas upp till 1900 kronor om året, och slutar öka i kronor och ören vid inkomster om 38 600 kronor i månaden.

3.1.2. Avskaffad funkisskatt

Samhällsgemenskapen och rättvisan i Sverige behöver öka. SD-regeringens ekonomiska politik kommer att öka splittringen och klyftorna mellan människor i vårt land. Särskilt allvarligt är det att man genom en rad skattepolitiska beslut i budgetpropositionen för 2024 befäster och utökar funkisskatten – skattekllyftan mellan dem som arbetar och dem som inte kan arbeta, bland annat på grund av kroniska sjukdomar. Det är en djupt orättfärdig skattepolitik. Socialdemokraterna har i regeringsställning tagit flera steg för att minska skattekllyftan. Nu föreslår vi att skattekllyftan helt ska slutas inom gällande skatteregler, genom en förstärkt skattereduktion för dem som uppbär sjuk- och aktivitetsersättning.

3.1.3. Tillfällig skatt på banksektorns övervinster under kostnadskrisen

Det är rimligt att de sektorer som tjänat stora pengar på den här krisen, och som kan se sina vinstmarginaler öka, är med och bidrar till att bygga Sverige starkare under krisen. Bankerna har gjort stora vinster när räntan varit hög och deras räntenettomarginaler ökat kraftigt. Socialdemokraterna föreslår en tillfällig skatt på bankernas räntenetto, alltså den vinst som uppstår då ränteintäkterna överstiger räntekostnaderna. Vi föreslår en tillfällig beskattning med 23 procent på den del av räntenettet som överstiger 150 procent av ett historiskt snitt. Endast bankernas svenska verksamhet ska omfattas av skatten.

3.1.4. Justerad avtrappning av jobbskatteavdrag för höginkomsttagare

Det är prioriterat att föreslå både breda och träffsäkra åtgärder för att stötta vanligt folk under kostnadskrisen. Lika prioriterat är det att inte undergräva finansieringen av skolan, sjukvården och polisen. För att finansiera en rättvis skattesänkning för vanligt folk föreslår Socialdemokraterna att reglerna för jobbskatteavdraget ska justeras, så att den i dag befintliga avtrappningen av jobbskatteavdrag blir brantare. Jobbskatteavdraget föreslås helt upphöra vid inkomster över 1,2 miljoner kronor om året. Avtrappningen föreslås ha samma startpunkt som i dag.

3.1.5. Beredskapsskatt för att stärka försvaret av Sverige

Förstärkningen av försvaret ska bäras solidariskt. Behoven i välfärden, kampen mot brottsligheten och vanliga familjers ekonomi ska inte behöva stå tillbaka för att vi ska klara den

nödvändiga och brådskande upprustningen av det svenska militära och civila försvaret. Därför vill vi att det bland annat införs en beredskapsskatt för att finansiera utbyggnaden av försvaret. Skatten ska betalas av dem som har störst bärkraft. Beskattningen av kapital bör ses över – särskilt angeläget är att se över de så kallade 3:12-reglerna, där särskilt lågt hängande frukter är takbeloppet och en justerad skattesats inom gränobeloppet. Beredskapsskatten ska vara enkel att betala och administrera, svår att skatteplanera runt och ska bidra med finansiering till försvaret.

3.1.6. Accepterade skatteförslag i budgetpropositionen för 2024

Åtgärd	2024 ¹⁷
Förstärkning av grundavdraget	-2,18
Indexering av JSA äldre	0
Höjd åldersgräns JSA	0,07
Pausad uppräknings skiktgräns	12,31
Utvidgad expertskatt	0
Kompensation 1959	0
Höjd jämförelseränta vid ränteförmån	0,13
Slopas nedsättning av arbetsgivaravgifterna 15-18-åringar	1
Teknisk översyn av vissa nedsättningar av socialavgifterna	-0,1
Förenklad beskattning av vissa fastighetsrelaterade inkomster	-0,02
Ändrad beskattning av inlösenaktier	
Tilläggsskatt för företag i stora koncerner	0,5
Sänkt skatt jordbruksdiesel	-0,72
Justerad skatt på naturgrus och avfall	0,01
Befrielse från energiskatt CCS	0
Ändrade avgifter eurovinjett	0
Justerad skatt på nikotin och tobak	-0,01
Höjd spelskatt	0,27
Höjd omsättningsgräns moms	0
Nya momsregler för små företag	0
Ändrade momsregler för vissa tjänster och för konstverk	0

¹⁷ Tabellen avser förslag som har en offentligfinansiell effekt 2024. Skatteförslag som har en offentligfinansiell effekt 2025 eller 2026 redovisas inte i tabellen. För de skatteförslag som avvisas i budgetmotionen, hänvisas till avsnitt 3.1.7.

3.1.7. Avvisade skatteförslag i budgetpropositionen för 2024

Socialdemokraterna föreslår i budgetmotionen för 2024 en rättvis skattesänkning för vanligt folk, som omfattar fler förvärvsinkomster än regeringens förslag och som utgör en del av Socialdemokraternas åtgärder för att möta den tuffa situationen för svenska hushåll. Till förmån för detta mer rättvisa och träffsäkra förslag avvisar Socialdemokraterna regeringens förslag till skattereduktion för arbetsinkomster. Socialdemokraterna avvisar också regeringens förslag om ett tillfälligt höjt tak för rotavdraget. Det är en felriktad konjunkturpolitik, som inte kommer att påverka raset i byggsektorn. Socialdemokraterna föreslår istället ett reformerat rotavdrag, med höjd subventionsgrad för energieffektiviserande åtgärder.

Till förmån för förslaget i den här budgetmotionen avseende en tankrabatt, som ger en direkt ekonomisk förstärkning till de hushåll som behöver bilen, avvisas skattejusteringen på bensin- och diesel. Det är en mycket kostsam åtgärd som inte påverkar priset vid pump för vanligt folk. Tankrabatten är ett mer verkningsfullt sätt att ge vanligt folk stöd så att man har råd att tanka bilen, utan att bränslebolagen kan skära mellan.

Vidare avvisas förslaget om att avskaffa skatten på plastbärkassar.

3.2. Övrig finansiering

Utöver de föreslagna inkomstförstärkningarna, föreslår Socialdemokraterna att anslaget för Regeringskansliet ska minska med 500 miljoner kronor för 2024. Utöver detta föreslås ett antal omfördelningar inom utgiftsområdena och mellan anslagen.

4. Kommunsektorns finanser

För att trycka tillbaka gängen och vända Kristerssons sjukvårdskris föreslår vi en förstärkning av resurserna till kommunsektorn med 10 miljarder kronor utöver regeringens förslag. Totalt skulle det innebära tillskott till kommunsektorn med 26 miljarder kronor. Vi Socialdemokrater visar att det går att prioritera annorlunda.

Tillskott till kommunsektorn 2024

Miljoner kronor

Regeringens nettotillskott

Generella statsbidrag regionerna samt riktade satsningar på hälso- och sjukvården	6 000
Övrigt	10 000

Socialdemokraternas tillskott

Regionerna **6 000**

- Generella statsbidrag regionerna	5 000
- Personalsatsningar hälso- och sjukvården	1 000

Kommunerna **4 090**

- Generella statsbidrag kommunerna	1 000
- Likvärdighetsbidrag skola	700
- Övriga satsningar på skola och vuxenutbildning	870
- Kulturskolan	100
- Bryta nyrekrytering utsatta områden	170
- Akuta åtgärder för att stoppa gängvåldet	1 000
- Stöd kommuner högt flyktingmottagande	200
- Kommunal konsumentvägledning	50

Summa	26 090
--------------	---------------

Bilaga 1 - Reformtabell

Reformtabell i avvikelse mot regeringens budgetproposition för år 2024

Reformer totalt	35 960 000 000
<hr/>	
Ekonomisk politik för vanligt folk	
<hr/>	
Skattesänkning för vanligt folk	7 900 000 000
Avskaffad funkisskatt	290 000 000
Ett extra barn- och studiemedelsbidrag	3 050 000 000
Tillfälligt höjt underhållsstöd	500 000 000
Energieffektivisering genom omprioritering i rotavdraget	-
Tankrabatt	4 860 000 000
Satsning på konsumentvägledare för att avhjälpa skuldsättning	50 000 000
Avvisad nedskärning på konsumentorganisationer	6 500 000
TOTALT	16 656 500 000
<hr/>	
Trygghet i livets alla skeden	
<hr/>	
Förbättrad sjukförsäkring genom en rättvisare sjukersättning	230 000 000
Generella bidrag till sjukvården	5 000 000 000
Permanentad och förstärkt personalsatsning i vården	3 000 000 000
Fler platser på vuxenutbildning och yrkeshögskolan	800 000 000
Tryggare skolmiljöer för elever och lärare och språkrav för pedagogisk personal i förskolan	325 000 000
Korta handläggningstiderna av omställningsstudiestödet	20 000 000
Rusta Arbetsförmedlingen	300 000 000
Återinför extratjänster m.m.	1 700 000 000
Bättre kommersiell och offentlig service i glesbygd	20 000 000
Avvisad nedskärning på studieförbunden	250 000 000
Avvisad nedskärning: ersättning till kommuner för högt flyktmottagande	400 000 000
Ökat stöd till Kulturskolan	100 000 000
Ökat stöd till idrotten i socioekonomiskt utsatta områden	100 000 000
Avvisad nedskärning på statens servicecenter	10 000 000
Bekämpa oseriösa aktörer i vården	40 000 000
TOTALT	12 295 000 000
<hr/>	

Brottslighet och segregation

Intensifiera arbetet mot arbetslivskriminalitet	50 000 000
Stärkt stöd för regionala skyddsombud	20 000 000
Förlängd satsning på kommuner med utsatta områden	170 000 000
Stärk Tullverket för att stoppa vapen och narkotika vid gränsen	100 000 000
Tekniksatsning till Polisen i kampen mot gängvåldet	100 000 000
Satsning på skolor med tuffast förutsättning	700 000 000
Resurser till lokala kristeam för att bekämpa gängvåldet	1 000 000 000
Stärkt stöd till kommuner för brottsförebyggande arbete m.m.	1 000 000 000
TOTALT	3 140 000 000

Teknisk utveckling, välstånd och klimat

Satsningar på svensk natur	530 000 000
Klimatanpassning och extremväder	100 000 000
Ökat järnvägsunderhåll	500 000 000
Bekämpa den afrikanska svinpesten och stötta jordbruket	238 000 000
Tillståndsprocesser	100 000 000
Avvisad nedskärning Vinnova	175 000 000
Stärk bilden av Sverige	30 000 000
Industriklivet	500 000 000
Avvisad avskaffning av CSN-lån för körkort	50 000 000
Administration av statliga byggkrediter	50 000 000
Administration av statlig byggstimulans	50 000 000
Utvecklade energisystem i bostadsbeståndet	50 000 000
Energieffektivisering flerbostadshus	360 500 000
TOTALT	2 733 500 000

Övrigt

Biståndsverksamhet	1 000 000 000
Mediestöd	10 000 000
Säkerhetshöjande åtgärder i civilsamhället	10 000 000
Sametinget	5 000 000
Stöd till minoriteter	10 000 000
Fri entré till statliga muséer	100 000 000
TOTALT	1 135 000 000

Finansiering

Finansiering totalt	36 404 000 000
Avvisad skattesänkning i budgetpropositionen till förmån för en rättvis skattesänkning för vanligt folk	11 104 000 000
Tillfällig skatt på bankernas övervinster	10 000 000 000
Avvisad bränslebluff	5 760 000 000
Avskaffat jobbskatteavdrag vid månadsinkomster över 100 000 kronor	4 100 000 000
Omprioriteringar i Budgetpropositionen (inom utgiftsområden 9, 14, 20 och 24)	3 280 000 000
Avvisad lyx-ROT och lyx-RUT	960 000 000
Försvårad skatteplanering för utländska aktieägare	590 000 000
Avvisad anslagsökning Regeringskansliet, tidigare aviserad	500 000 000
Avvisad avskaffad plastpåseskatt	110 000 000

Bilaga 2 – Förslag till utgiftsramar för 2024

Förslag till utgiftsramar 2024

Tusental kronor

Utgiftsområde	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1 Rikets styrelse	19 070 363	-385 000
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	20 881 058	9 554
3 Skatt, tull och exekution	16 854 357	100 000
4 Rättsväsendet	76 028 013	100 000
5 Internationell samverkan	2 273 924	±0
6 Försvar och samhällets krisberedskap	126 059 689	±0
7 Internationellt bistånd	48 630 129	1 000 000
8 Migration	13 808 274	±0
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	110 258 264	1 040 000
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	116 907 208	230 000
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	60 310 483	±0
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	106 070 732	3 550 000
13 Integration och jämställdhet	4 018 388	570 000
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	92 059 399	1 070 000
15 Studiestöd	30 545 170	20 000
16 Utbildning och universitetsforskning	99 461 047	1 825 000
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	16 646 285	550 000
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	6 081 906	517 000
19 Regional utveckling	3 922 201	4 880 000
20 Klimat, miljö och natur	19 307 359	880 000
21 Energi	5 604 320	60 000
22 Kommunikationer	82 874 980	550 000
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	23 973 181	238 000
24 Näringsliv	9 552 305	185 000
25 Allmänna bidrag till kommuner	174 280 270	7 000 000
26 Statsskuldsräntor m.m.	20 455 200	±0
27 Avgiften till Europeiska unionen	40 759 809	±0
Summa utgiftsområden	1 346 694 314	23 989 554
Minskning av anslagsbehållningar inkl. SSR	-10 891 050	±0
Summa utgifter	1 335 803 264	23 989 554
Riksgäldskontorets nettoutlåning	-5 044 681	±0
Kassamässig korrigerering	370 837	±0
Summa	1 331 129 420	23 989 554

Bilaga 3 – Förslag till utgiftsramar för 2025 och 2026

Förslag till utgiftsramar 2025-2026

Miljoner kronor

Utgiftsområde	Avvikelse från regeringen	
	2025	2026
1 Rikets styrelse	-385	-385
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	10	10
3 Skatt, tull och exekution	100	100
4 Rättsväsendet	100	100
5 Internationell samverkan	±0	±0
6 Försvar och samhällets krisberedskap	±0	±0
7 Internationellt bistånd	1 000	1 000
8 Migration	±0	±0
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	1 040	1 040
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	230	230
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	±0	±0
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	±0	±0
13 Integration och jämställdhet	570	570
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	570	570
15 Studiestöd	20	20
16 Utbildning och universitetsforskning	1 080	955
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	550	550
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	910	1 510
19 Regional utveckling	20	20
20 Klimat, miljö och natur	880	630
21 Energi	60	60
22 Kommunikationer	550	400
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	238	238
24 Näringsliv	185	185
25 Allmänna bidrag till kommuner	7 574	7 576
26 Statsskuldräntor m.m.	±0	±0
27 Avgiften till Europeiska unionen	±0	±0
Summa utgiftsområden	15 302	15 379
Minskning av anslagsbehållningar inkl. SSR	±0	±0
Summa utgifter	15 302	15 379
Riksgäldskontorets nettoutlåning	±0	±0
Kassamässig korrigering	±0	±0
Summa	15 302	15 379

Bilaga 4 – Beräkningar av statens inkomster 2024

Inkomster

Tusental kronor

Inkomsttitel	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1100 Direkta skatter på arbete	761 664 097	7 974 000
1111 Statlig inkomstskatt	62 767 509	±0
1115 Kommunal inkomstskatt	920 596 587	±0
1120 Allmän pensionsavgift	159 172 512	±0
1130 Artistskatt	±0	±0
1140 Skattereduktioner	-380 872 511	7 974 000
1200 Indirekta skatter på arbete	748 798 820	±0
1210 Arbetsgivaravgifter	732 384 550	±0
1240 Egenavgifter	11 811 867	±0
1260 Avgifter till premiepensionssystemet	-50 841 954	±0
1270 Särskild löneskatt	60 525 873	±0
1280 Nedsättningar	-5 713 839	±0
1290 Tjänstegruppliv	632 323	±0
1300 Skatt på kapital	377 046 958	10 590 000
1310 Skatt på kapital, hushåll	81 498 239	±0
1320 Skatt på företagsvinster	199 646 806	10 000 000
1330 Kupongskatt	7 633 994	590 000
1340 Avkastningsskatt	28 827 102	±0
1350 Fastighetsskatt	41 267 767	±0
1360 Stämpelskatt	13 644 209	±0
1390 Riskskatt för kreditinstitut	4 528 841	±0
1400 Skatt på konsumtion och insatsvaror	724 304 236	5 870 000
1410 Mervärdesskatt	584 200 297	±0
1420 Skatt på alkohol och tobak	31 417 679	±0
1430 Energiskatt	44 043 228	5 760 000
1440 Koldioxidskatt	24 076 575	±0
1450 Övriga skatter på energi och miljö	8 767 836	110 000
1470 Skatt på vägtrafik	24 028 291	±0
1480 Övriga skatter	7 770 330	±0
1500 Skatt på import	9 551 662	±0
1600 Restförda och övriga skatter	12 181 627	±0
1700 Avgående poster, skatter till EU	-9 551 662	±0

Offentliga sektorns skatteintäkter	2 623 995 738	24 434 000
1800 Avgående poster, skatter till andra sektorer	-1 271 375 740	±0
Statens skatteintäkter	1 352 619 998	24 434 000
1900 Periodiseringar	-7 647 093	±0
1000 Statens skatteinkomster	1 344 972 905	24 434 000
Övriga inkomster	-20 709 400	±0
2000 Inkomster av statens verksamhet	47 889 978	±0
3000 Inkomster av försåld egendom	5 000 000	±0
4000 Återbetalning av lån	614 717	±0
5000 Kalkylmässiga inkomster	22 164 000	±0
6000 Bidrag m.m. från EU	48 674 728	±0
7000 Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet	-145 052 823	±0
8000 Utgifter som redovisas som krediteringar på skattekonto	±0	±0
Inkomster i statens budget	1 324 263 505	24 434 000

Bilaga 5 – Beräkningar av statens inkomster 2025 och 2026

Inkomster 2025-2026

Miljoner kronor

Inkomsttitel	Avvikelse från regeringen	
	2025	2026
1100 Direkta skatter på arbete	6 914	6 714
1111 Statlig inkomstskatt	±0	±0
1115 Kommunal inkomstskatt	±0	±0
1120 Allmän pensionsavgift	±0	±0
1130 Artistskatt	±0	±0
1140 Skattereduktioner	6 914	6 714
1200 Indirekta skatter på arbete	±0	±0
1210 Arbetsgivaravgifter	±0	±0
1240 Egenavgifter	±0	±0
1260 Avgifter till premiepensionssystemet	±0	±0
1270 Särskild löneskatt	±0	±0
1280 Nedsättningar	±0	±0
1290 Tjänstegruppliv	±0	±0
1300 Skatt på kapital	±0	±0
1310 Skatt på kapital, hushåll	±0	±0
1320 Skatt på företagsvinster	±0	±0
1330 Kupongskatt	±0	±0
1340 Avkastningsskatt	±0	±0
1350 Fastighetsskatt	±0	±0
1360 Stämpelskatt	±0	±0
1390 Riskskatt för kreditinstitut	±0	±0
1400 Skatt på konsumtion och insatsvaror	8 420	8 700
1410 Mervärdesskatt	±0	±0
1420 Skatt på alkohol och tobak	±0	±0
1430 Energiskatt	7 770	8 050
1440 Koldioxidskatt	±0	±0
1450 Övriga skatter på energi och miljö	650	650
1470 Skatt på vägtrafik	±0	±0
1480 Övriga skatter	±0	±0
1500 Skatt på import	±0	±0
1600 Restförda och övriga skatter	±0	±0
1700 Avgående poster, skatter till EU	±0	±0

Offentliga sektorns skatteintäkter	15 334	15 414
1800 Avgående poster, skatter till andra sektorer	±0	±0
Statens skatteintäkter	15 334	15 414
1900 Periodiseringar	±0	±0
1000 Statens skatteinkomster	15 334	15 414
Övriga inkomster	±0	±0
2000 Inkomster av statens verksamhet	±0	±0
3000 Inkomster av försåld egendom	±0	±0
4000 Återbetalning av lån	±0	±0
5000 Kalkylmässiga inkomster	±0	±0
6000 Bidrag m.m. från EU	±0	±0
7000 Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet	±0	±0
8000 Utgifter som redovisas som krediteringar på skattekonto	±0	±0
Inkomster i statens budget	15 334	15 414

Bilaga 6 – Offentliga finanser

Utgiftstak för staten

Miljoner kronor - avvikelse från regeringen

	2024	2025	2026
Takbegränsade utgifter	23 990	15 302	15 379
Budgeteringsmarginal	-23 990	-15 302	-15 379
Utgiftstak för staten	±0	±0	±0

Kommunsektorns finanser

Miljoner kronor - avvikelse från regeringen

	2024	2025	2026
Kommunernas inkomster	10 090	7 574	7 576
Kommunal inkomstskatt	±0	±0	±0
Kapitalinkomster och övriga inkomster	±0	±0	±0
Statsbidrag under utgiftsområde 25	7 000	7 574	7 576
därav ekonomiska regleringar	±0	±0	±0
Statsbidrag från övriga utgiftsområden	3 090	±0	±0
Utgifter	10 090	7 574	7 576
Finansiellt sparande i kommunsektorn	±0	±0	±0

Den offentliga sektorns finanser

Miljoner kronor - avvikelse från regeringen

	2024	2025	2026
Offentlig sektors inkomster	24 434	15 334	15 414
Offentlig sektors utgifter	23 990	15 302	15 379
Finansiellt sparande i offentlig sektor	444	32	35
Staten	444	32	35
Ålderspensionssystemet	±0	±0	±0
Kommunsektorn	±0	±0	±0
Finansiellt sparande i procent av BNP (nivå)	-0,68 %	-0,44 %	0,56 %

Statens budgetsaldo och statsskulden

Miljoner kronor - avvikelse från regeringen

	2024	2025	2026
Inkomster i statens budget	24 434	15 334	15 414
därav inkomster av försåld egendom	±0	±0	±0
Utgifter i statens budget	23 990	15 302	15 379
därav statsskuld räntor	±0	±0	±0
Riksgäldskontorets nettoutlåning	±0	±0	±0
Kassamässig korrigering	±0	±0	±0
Statens budgetsaldo	444	32	35
Statsskuld vid årets slut	-444	-477	-512

Inkomster i statens budget

Miljoner kronor - avvikelse från regeringen

	2024	2025	2026
Direkta skatter på arbete	7 974	6 914	6 714
Indirekta skatter på arbete	±0	±0	±0
Skatt på kapital	10 590	±0	±0
Skatt på konsumtion och insatsvaror	5 870	8 420	8 700
Offentliga sektorns skatteintäkter	24 434	15 334	15 414
avgår skatter till andra sektorer	±0	±0	±0
Statens skatteintäkter	24 434	15 334	15 414
Periodiseringar	±0	±0	±0
Statens skatteinkomster	24 434	15 334	15 414
Övriga inkomster	±0	±0	±0
Inkomster i statens budget	24 434	15 334	15 414

Bilaga 7 – Utgiftsramar per utgiftsområde 2024 - 2026

Anslagsförslag 2024 för utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Kungliga hov- och slottsstaten	162 821	±0
2:1 Riksdagens ledamöter och partier m.m.	1 068 396	±0
2:2 Riksdagens förvaltningsanslag	1 037 024	±0
2:3 Riksdagens fastighetsanslag	350 000	±0
2:4 Riksdagens ombudsmän (JO)	130 367	±0
2:5 Riksrevisionen	368 817	±0
3:1 Sametinget	63 000	5 000
4:1 Regeringskansliet m.m.	9 450 059	-500 000
5:1 Länsstyrelserna m.m.	3 867 590	80 000
6:1 Allmänna val och demokrati	664 640	10 000
6:2 Justitiekanslern	86 572	±0
6:3 Integritetsskyddsmyndigheten	180 976	±0
6:4 Valmyndigheten	61 405	±0
6:5 Stöd till politiska partier	169 200	±0
6:6 Institutet för mänskliga rättigheter	51 795	±0
7:1 Åtgärder för nationella minoriteter	207 771	10 000
7:2 Åtgärder för den nationella minoriteten romer	20 000	10 000
8:1 Mediestöd	1 017 119	±0
8:2 Mediemyndigheten	81 577	±0
9:1 Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information	31 234	±0
Summa	19 070 363	-385 000

Anslagsförslag 2024 för utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Statskontoret	109 732	±0
1:2 Kammarkollegiet	164 511	±0
1:3 Finansinspektionens avgifter till EU:s tillsynsmyndigheter	25 350	±0
1:4 Arbetsgivarpolitiska frågor	2 443	±0
1:5 Statliga tjänstepensioner m.m.	16 712 000	±0
1:6 Finanspolitiska rådet	11 704	±0
1:7 Konjunkturinstitutet	78 007	±0
1:8 Ekonomistyrningsverket	210 120	±0
1:9 Statistiska centralbyrån	624 174	±0
1:10 Bidragsfastigheter	365 000	±0
1:11 Finansinspektionen	808 217	±0
1:12 Riksgäldskontoret	378 441	±0
1:13 Bokföringsnämnden	14 306	±0
1:14 Vissa garanti- och medlemsavgifter	110 452	±0
1:15 Statens servicecenter	945 404	9 554
1:16 Finansmarknadsforskning	59 353	±0
1:17 Upphandlingsmyndigheten	99 917	±0
1:18 Utbetalningsmyndigheten	161 927	±0
Summa	20 881 058	9 554

Anslagsförslag 2024 för utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Skatteverket	8 586 863	±0
1:2 Tullverket	2 874 961	100 000
1:3 Kronofogdemyndigheten	2 192 533	±0
1:4 Kompensation förhöjt grundavdrag födda 1957	3 200 000	±0
Summa	16 854 357	100 000

Anslagsförslag 2024 för utgiftsområde 4 Rättsväsendet

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Polismyndigheten	40 765 012	100 000
1:2 Säkerhetspolisen	2 449 651	±0
1:3 Åklagarmyndigheten	2 633 893	±0
1:4 Ekobrottsmyndigheten	1 078 513	±0
1:5 Sveriges Domstolar	7 559 106	±0
1:6 Kriminalvården	16 145 316	±0
1:7 Brottsförebyggande rådet	256 552	±0
1:8 Rättsmedicinalverket	605 838	±0
1:9 Brottsoffermyndigheten	58 712	±0
1:10 Ersättning för skador på grund av brott	221 953	±0
1:11 Rättsliga biträden m.m.	3 667 357	±0
1:12 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.	90 987	±0
1:13 Avgifter till vissa internationella sammanslutningar	19 174	±0
1:14 Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete	121 157	±0
1:15 Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden	33 034	±0
1:16 Domarnämnden	11 758	±0
1:17 Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet, gränsförvaltning och visering	310 000	±0
Summa	76 028 013	100 000

Anslagsförslag 2024 för utgiftsområde 5 Internationell samverkan

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Avgifter till internationella organisationer	1 473 554	±0
1:2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet	183 441	±0
1:3 Nordiskt samarbete	16 295	±0
1:4 Ekonomiskt bistånd till enskilda utomlands samt diverse kostnader för rättsväsendet	4 826	±0
1:5 Inspektionen för strategiska produkter	143 855	±0
1:6 Forskning, utredningar och andra insatser rörande säkerhetspolitik, rustningskontroll, nedrustning och icke-spridning	83 358	±0
1:7 Bidrag till Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (SIPRI)	28 402	±0
1:8 Bidrag till Utrikespolitiska institutet (UI)	19 175	±0
1:9 Svenska institutet	135 328	±0
1:10 Information om Sverige i utlandet	15 475	±0
1:11 Samarbete inom Östersjöregionen	170 215	±0
Summa	2 273 924	±0

Anslagsförslag 2024 för utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Förbandsverksamhet och beredskap	60 649 599	±0
1:2 Försvarsmaktens insatser internationellt	1 742 019	±0
1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar	48 627 000	±0
1:4 Forskning och teknikutveckling	1 074 905	±0
1:5 Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten	13 926	±0
1:6 Totalförsvarets plikt- och prövningsverk	374 388	±0
1:7 Officersutbildning m.m.	304 627	±0
1:8 Försvarets radioanstalt	2 258 397	±0
1:9 Totalförsvarets forskningsinstitut	379 158	±0
1:10 Nämnder m.m.	7 786	±0
1:11 Försvarets materielverk	3 584 324	±0
1:12 Försvarsunderrättelsedomstolen	11 307	±0
1:13 Myndigheten för totalförvarsanalys	67 834	±0
2:1 Kustbevakningen	1 800 217	±0
2:2 Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor	506 850	±0
2:3 Ersättning för räddningstjänst m.m.	27 580	±0
2:4 Krisberedskap	1 734 608	±0
2:5 Ersättning till SOS Alarm Sverige AB för alarmeringstjänst enligt avtal	426 671	±0
2:6 Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	1 714 914	±0
2:7 Statens haverikommission	51 378	±0
2:8 Myndigheten för psykologiskt försvar	148 703	±0
2:9 Rakel Generation 2	35 799	±0
3:1 Strålsäkerhetsmyndigheten	517 699	±0
Summa	126 059 689	±0

Anslagsförslag 2024 för utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Biståndsverksamhet	46 639 119	1 000 000
1:2 Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida)	1 690 200	±0
1:3 Nordiska Afrikainstitutet	17 320	±0
1:4 Folke Bernadotteakademin	210 633	±0
1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete	50 000	±0
1:6 Utvärdering av internationellt bistånd	22 857	±0
Summa	48 630 129	1 000 000

Anslagsförslag 2024 för utgiftsområde 8 Migration

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Migrationsverket	4 734 916	±0
1:2 Ersättningar och bostadskostnader	6 892 000	±0
1:3 Migrationspolitiska åtgärder	151 013	±0
1:4 Domstolsprövning i utlänningsmål	839 291	±0
1:5 Rättsliga biträden m.m. vid domstolsprövning i utlänningsmål	200 800	±0
1:6 Offentligt biträde i utlänningsärenden	264 602	±0
1:7 Utresor för avvisade och utvisade	325 202	±0
1:8 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar	400 450	±0
Summa	13 808 274	±0

Anslagsförslag 2024 för utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Socialstyrelsen	825 880	±0
1:2 Statens beredning för medicinsk och social utvärdering	94 223	±0
1:3 Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket	164 580	±0
1:4 Tandvårdsförmåner	8 011 778	±0
1:5 Bidrag för läkemedelsförmånerna	35 486 000	±0
1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård	11 528 266	3 000 000
1:7 Sjukvård i internationella förhållanden	690 287	±0
1:8 Bidrag till psykiatri	2 250 393	±0
1:9 Läkemedelsverket	159 030	±0
1:10 E-hälsomyndigheten	204 421	±0
1:11 Prestationsbundna insatser för att korta vårdköerna	4 985 000	-2 000 000
1:12 Inspektionen för vård och omsorg	833 885	40 000
1:13 Myndigheten för vård- och omsorgsanalys	39 279	±0
1:14 Civilt försvar inom hälso- och sjukvård	1 662 500	±0
2:1 Folkhälsomyndigheten	537 312	±0
2:2 Insatser för vaccinerberedskap	120 500	±0
2:3 Bidrag till WHO	59 665	±0
2:4 Insatser mot hiv/aids och andra smittsamma sjukdomar	150 502	±0
2:5 Åtgärder avseende alkohol, narkotika, dopning, tobak samt spel	90 396	±0
2:6 Stöd till främjande av en aktiv och meningsfull fritid för barn och unga	731 000	±0
2:7 Stöd för att förebygga ohälsa och ensamhet bland äldre	100 000	±0
3:1 Myndigheten för delaktighet	68 904	±0
3:2 Bidrag till funktionshindersorganisationer	188 742	±0
4:1 Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd	35 964	±0
4:2 Vissa statsbidrag inom funktionshindersområdet	778 714	±0
4:3 Bilstöd till personer med funktionsnedsättning	263 237	±0
4:4 Kostnader för statlig assistansersättning	26 048 418	±0
4:5 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldreområdet	9 709 790	±0
4:6 Statens institutionsstyrelse	2 137 276	±0
4:7 Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m.	1 336 801	±0
5:1 Barnombudsmannen	27 501	±0
5:2 Barnets rättigheter	62 261	±0
6:1 Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd: Förvaltning	56 256	±0
6:2 Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd: Forskning	819 503	±0
Summa	110 258 264	1 040 000

Anslagsförslag 2024 för utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Sjukpenning och rehabilitering m.m.	49 575 487	±0
1:2 Aktivitets- och sjukersättningar m.m.	50 131 000	230 000
1:3 Merkostnadsersättning och handikappersättning	1 414 000	±0
1:4 Arbetsskadeersättningar m.m.	2 375 000	±0
1:5 Ersättning inom det statliga personskadeskyddet	36 289	±0
1:6 Bidrag för sjukskrivningsprocessen	1 416 700	±0
1:7 Ersättning för höga sjuklönekostnader	2 308 180	±0
2:1 Försäkringskassan	9 576 282	±0
2:2 Inspektionen för socialförsäkringen	74 270	±0
Summa	116 907 208	230 000

Anslagsförslag 2024 för utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Garantipension till ålderspension	30 228 900	±0
1:2 Efterlevandepensioner till vuxna	8 175 200	±0
1:3 Bostadstillägg till pensionärer	13 809 000	±0
1:4 Äldreförsörjningsstöd	1 298 200	±0
1:5 Inkomstpensionstillägg	6 079 000	±0
2:1 Pensionsmyndigheten	720 183	±0
Summa	60 310 483	±0

Anslagsförslag 2024 för utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Barnbidrag	33 074 824	3 050 000
1:2 Föräldraförsäkring	50 521 438	±0
1:3 Underhållsstöd	2 798 382	500 000
1:4 Adoptionsbidrag	14 784	±0
1:5 Barnpension och efterlevandestöd	1 097 900	±0
1:6 Omvårdnadsbidrag och vårdbidrag	5 234 340	±0
1:7 Pensionsrätt för barnår	8 971 900	±0
1:8 Bostadsbidrag	4 357 164	±0
Summa	106 070 732	3 550 000

Anslagsförslag 2024 för utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Integrationsåtgärder	103 125	±0
1:2 Kommunersättningar vid flyktmottagande	2 776 226	400 000
2:1 Diskrimineringsombudsmannen	138 507	±0
2:2 Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.	110 919	±0
3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder	675 039	±0
3:2 Jämställdhetsmyndigheten	73 409	±0
3:3 Bidrag för kvinnors organisering	48 163	±0
4:1 Åtgärder mot utanförskap	93 000	170 000
Summa	4 018 388	570 000

Anslagsförslag 2024 för utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader	7 392 656	300 000
1:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	42 525 610	±0
1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	7 225 952	1 700 000
1:4 Lönebidrag och Samhall m.m.	20 806 041	±0
1:5 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige	133 466	±0
1:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2014-2020	100 100	±0
1:7 Europeiska socialfonden+ m.m. för perioden 2021–2027	1 387 000	±0
1:8 Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering	46 953	±0
1:9 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen	82 557	±0
1:10 Bidrag till administration av grundbeloppet	62 184	±0
1:11 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten	8 303	±0
1:12 Bidrag till lönegarantiersättning	1 800 000	±0
1:13 Nystartsjobb, etableringsjobb och stöd för yrkesintroduktionsanställningar	5 342 163	-1 000 000
1:14 Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare	865 470	±0
1:15 Omställnings- och kompetensstöd genom den offentliga omställningsorganisationen	3 131 000	±0
2:1 Arbetsmiljöverket	855 697	50 000
2:2 Arbetsdomstolen	36 798	±0
2:3 Internationella arbetsorganisationen (ILO)	33 722	±0
2:4 Medlingsinstitutet	60 571	±0
2:5 Myndigheten för arbetsmiljökunskap	51 156	±0
2:6 Regional skyddsombudsverksamhet	112 000	20 000
Summa	92 059 399	1 070 000

Anslagsförslag 2024 för utgiftsområde 15 Studiestöd

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Studiehjälp	4 518 262	±0
1:2 Studiemedel	20 207 017	±0
1:3 Omställningsstudiestöd	2 836 000	±0
1:4 Statens utgifter för räntor på studielån	1 307 129	±0
1:5 Bidrag till kostnader vid viss gymnasieutbildning och vid viss föräldrautbildning i teckenspråk	62 150	±0
1:6 Bidrag till vissa studiesociala ändamål	27 000	±0
1:7 Studiestartsstöd	400 000	±0
1:8 Centrala studiestödsnämnden	1 168 916	20 000
1:9 Överklagandenämnden för studiestöd	18 696	±0
Summa	30 545 170	20 000

Anslagsförslag 2024 för utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Statens skolverk	1 348 018	±0
1:2 Statens skolinspektion	582 489	±0
1:3 Specialpedagogiska skolmyndigheten	839 768	±0
1:4 Sameskolstyrelsen	61 499	±0
1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet	4 417 385	60 000
1:6 Statligt stöd till särskild utbildning i gymnasieskolan	269 837	±0
1:7 Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet samt kvalitetshöjande åtgärder inom förskola	4 960 000	230 000
1:8 Bidrag till viss verksamhet inom skolväsendet, m.m.	205 720	±0
1:9 Bidrag till svensk undervisning i utlandet	112 082	±0
1:10 Fortbildning av lärare och förskolepersonal	1 078 526	±0
1:11 Skolforskningsinstitutet	35 699	±0
1:12 Praktisknära skolforskning	36 043	±0
1:13 Bidrag till lärarlöner	4 875 000	±0
1:14 Särskilda insatser inom skolområdet	203 418	30 000
1:15 Statligt stöd för stärkt kunskapsutveckling	7 478 000	700 000
1:16 Bidrag till vissa studier	17 525	±0
1:17 Statligt stöd till vuxenutbildning	4 568 622	550 000
1:18 Myndigheten för yrkeshögskolan	152 245	±0
1:19 Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning	4 010 383	250 000
2:1 Universitetskanslersämbetet	176 022	±0
2:2 Universitets- och högskolerådet	220 435	±0
2:3 Uppsala universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	2 117 826	±0

2:4	Uppsala universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	2 451 337	±0
2:5	Lunds universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	2 457 847	±0
2:6	Lunds universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	2 554 257	±0
2:7	Göteborgs universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	2 455 086	±0
2:8	Göteborgs universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 819 634	±0
2:9	Stockholms universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	2 032 470	±0
2:10	Stockholms universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 856 651	±0
2:11	Umeå universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 647 203	±0
2:12	Umeå universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 285 682	±0
2:13	Linköpings universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 812 289	±0
2:14	Linköpings universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 113 565	±0
2:15	Karolinska institutet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	826 842	±0
2:16	Karolinska institutet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 825 779	±0
2:17	Kungl. Tekniska högskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 384 540	±0
2:18	Kungl. Tekniska högskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 944 253	±0
2:19	Luleå tekniska universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	791 425	±0
2:20	Luleå tekniska universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	452 185	±0
2:21	Karlstads universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	800 766	±0
2:22	Karlstads universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	297 629	±0
2:23	Linnéuniversitetet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 246 264	±0
2:24	Linnéuniversitetet: Forskning och utbildning på forskarnivå	406 967	±0
2:25	Örebro universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	932 155	±0
2:26	Örebro universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	336 081	±0
2:27	Mittuniversitetet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	661 282	±0
2:28	Mittuniversitetet: Forskning och utbildning på forskarnivå	299 667	±0
2:29	Malmö universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 114 403	±0

2:30	Malmö universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	312 903	±0
2:31	Mälardalens universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	722 581	±0
2:32	Mälardalens universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	294 743	±0
2:33	Blekinge tekniska högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	300 720	±0
2:34	Blekinge tekniska högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå	114 436	±0
2:35	Stockholms konstnärliga högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	225 049	±0
2:36	Stockholms konstnärliga högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå	58 092	±0
2:37	Gymnastik- och idrottshögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	127 982	±0
2:38	Gymnastik- och idrottshögskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå	36 434	±0
2:39	Högskolan i Borås: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	590 289	±0
2:40	Högskolan i Borås: Forskning och utbildning på forskarnivå	110 758	±0
2:41	Högskolan Dalarna: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	505 826	±0
2:42	Högskolan Dalarna: Forskning och utbildning på forskarnivå	114 256	±0
2:43	Högskolan i Gävle: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	548 352	±0
2:44	Högskolan i Gävle: Forskning och utbildning på forskarnivå	121 318	±0
2:45	Högskolan i Halmstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	481 161	±0
2:46	Högskolan i Halmstad: Forskning och utbildning på forskarnivå	107 704	±0
2:47	Högskolan Kristianstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	472 278	±0
2:48	Högskolan Kristianstad: Forskning och utbildning på forskarnivå	103 776	±0
2:49	Högskolan i Skövde: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	371 028	±0
2:50	Högskolan i Skövde: Forskning och utbildning på forskarnivå	69 521	±0
2:51	Högskolan Väst: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	444 839	±0
2:52	Högskolan Väst: Forskning och utbildning på forskarnivå	97 827	±0
2:53	Konstfack: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	189 433	±0
2:54	Konstfack: Forskning och utbildning på forskarnivå	23 201	±0
2:55	Kungl. Konsthögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	73 485	±0
2:56	Kungl. Konsthögskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå	13 610	±0

2:57	Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	150 661	±0
2:58	Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Forskning och utbildning på forskarnivå	23 342	±0
2:59	Södertörns högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	495 123	±0
2:60	Södertörns högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå	130 998	±0
2:61	Försvarshögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	40 921	±0
2:62	Försvarshögskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå	44 646	±0
2:63	Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet	4 041 143	±0
2:64	Särskilda utgifter inom universitet och högskolor	928 935	5 000
2:65	Särskilda medel till universitet och högskolor	636 143	±0
2:66	Ersättningar för klinisk utbildning och forskning	2 884 576	±0
2:67	Särskilda bidrag inom högskoleområdet	67 780	±0
3:1	Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation	7 893 846	±0
3:2	Vetenskapsrådet: Avgifter till internationella organisationer	420 061	±0
3:3	Vetenskapsrådet: Förvaltning	203 252	±0
3:4	Rymdforskning och rymdverksamhet	1 297 356	±0
3:5	Rymdstyrelsen: Förvaltning	52 555	±0
3:6	Institutet för rymdfysik	63 553	±0
3:7	Kungl. biblioteket	447 963	±0
3:8	Polarforskningssekreteriatet	69 056	±0
3:9	SUNET	49 183	±0
3:10	Överklagandenämnden för etikprövning	5 554	±0
3:11	Etikprövningsmyndigheten	52 686	±0
3:12	Nämnden för prövning av oredlighet i forskning	9 918	±0
3:13	Särskilda utgifter för forskningsändamål	93 995	±0
3:14	Gentekniknämnden	4 911	±0
4:1	Internationella program	81 589	±0
4:2	Avgift till Unesco och ICCROM	32 186	±0
4:3	Kostnader för Svenska Unescorådet	11 339	±0
4:4	Utvecklingsarbete inom områdena utbildning och forskning	23 373	±0
Summa		99 461 047	1 825 000

Anslagsförslag 2024 för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Statens kulturråd	73 240	±0
1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete	469 082	100 000
1:3 Skapande skola	176 464	±0
1:4 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet	45 153	±0
1:5 Stöd till icke-statliga kulturlokaler	9 753	±0
1:6 Bidrag till regional kulturverksamhet	1 704 455	±0
1:7 Myndigheten för kulturanalys	19 412	±0
2:1 Bidrag till vissa scenkonstinstitutioner	1 119 544	±0
2:2 Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål	249 098	±0
2:3 Statens musikverk	101 716	±0
3:1 Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter	203 678	±0
3:2 Myndigheten för tillgängliga medier	138 586	±0
3:3 Institutet för språk och folkminnen	76 355	±0
4:1 Statens konstråd	11 577	±0
4:2 Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön	42 518	±0
4:3 Nämnden för hemslöjdsfrågor	11 851	±0
4:4 Bidrag till bild- och formområdet	45 608	±0
5:1 Konstnärsnämnden	23 991	±0
5:2 Ersättningar och bidrag till konstnärer	558 530	±0
6:1 Riksarkivet	491 019	±0
7:1 Riksantikvarieämbetet	298 032	±0
7:2 Bidrag till kulturmiljövård	303 282	±0
7:3 Kyrkoantikvarisk ersättning	460 000	±0
7:4 Bidrag till arbetslivsmuseer	8 000	±0
8:1 Centrala museer: Myndigheter	1 464 578	100 000
8:2 Centrala museer: Stiftelser	275 714	±0
8:3 Bidrag till vissa museer	79 718	±0
8:4 Forum för levande historia	53 157	±0
8:5 Statliga utställningsgarantier och inköp av vissa kulturföremål	80	±0
9:1 Myndigheten för stöd till trossamfund	16 782	±0
9:2 Stöd till trossamfund	81 100	±0
10:1 Filmstöd	554 444	±0
11:1 Sändningar av TV Finland	9 574	±0
11:2 Forskning och dokumentation om medieutvecklingen	3 491	±0
11:3 Avgift till Europeiska audiovisuella observatoriet	633	±0
11:4 Stöd till taltidningar	51 456	±0
12:1 Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor	60 734	±0
12:2 Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet	290 680	±0
12:3 Särskilda insatser inom ungdomspolitiken	22 000	±0
13:1 Stöd till idrotten	2 116 811	100 000

13:2	Bidrag till allmänna samlingslokaler	52 164	±0
13:3	Stöd till friluftorganisationer	97 785	±0
13:4	Bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer	15 000	±0
13:5	Insatser för den ideella sektorn	223 758	±0
14:1	Statsbidrag till studieförbund	1 741 023	250 000
14:2	Statsbidrag till folkhögskolor	2 446 760	±0
14:3	Bidrag till tolkutbildning	55 331	±0
14:4	Särskilt utbildningsstöd	202 158	±0
15:1	Spelinspektionen	90 410	±0
Summa		16 646 285	550 000

Anslagsförslag 2024 för utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1	Bostadspolitisk utveckling	85 600 ±0
1:2	Omstrukturering av kommunala bostadsföretag	12 500 ±0
1:3	Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad	43 000 ±0
1:4	Boverket	294 056 100 000
1:5	Statens geotekniska institut	55 879 ±0
1:6	Lantmäteriet	758 854 ±0
1:7	Energieffektivisering av flerbostadshus	840 000 360 500
1:8	Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande	3 710 000 ±0
2:1	Konsumentverket	178 972 ±0
2:2	Allmänna reklamationsnämnden	60 511 ±0
2:3	Fastighetsmäklarinspektionen	32 351 ±0
2:4	Åtgärder på konsumentområdet	7 059 6 500
2:5	Bidrag till miljömärkning av produkter	3 124 ±0
99:1	Kommunal konsumentvägledning	±0 50 000
99:2	Statlig byggstimulans	±0 ±0
Summa		6 081 906 517 000

Anslagsförslag 2024 för utgiftsområde 19 Regional utveckling

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1	Regionala utvecklingsåtgärder	2 028 337 20 000
1:2	Transportbidrag	479 864 ±0
1:3	Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2014-2020	334 000 ±0
1:4	Europeiska regionala utvecklingsfonden och Fonden för en rättvis omställning perioden 2021-2027	1 080 000 ±0
99:1	En tankrabatt för vanligt folk	±0 4 860 000
Summa		3 922 201 4 880 000

Anslagsförslag 2024 för utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Naturvårdsverket	635 535	±0
1:2 Miljöövervakning m.m.	417 714	30 000
1:3 Åtgärder för värdefull natur	1 212 035	250 000
1:4 Sanering och återställning av förorenade områden	1 064 318	-250 000
1:5 Miljöforskning	96 825	±0
1:6 Kemikalieinspektionen	324 678	±0
1:7 Avgifter till internationella organisationer	314 431	±0
1:8 Klimatbonus	1 300 000	±0
1:9 Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	292 107	±0
1:10 Klimatanpassning	89 500	100 000
1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljö	1 367 565	±0
1:12 Insatser för internationella klimatinvesteringar	262 900	±0
1:13 Internationellt miljösamarbete	37 400	±0
1:14 Skydd av värdefull natur	1 670 500	250 000
1:15 Havs- och vattenmyndigheten	321 930	±0
1:16 Klimatinvesteringar	4 950 000	±0
1:17 Klimatpremier	2 122 000	±0
1:18 Industrikivet	1 457 000	500 000
1:19 Åtgärder för ras- och skredsäkring längs Göta älv	115 000	±0
1:20 Driftstöd för bio-CCS	15 000	±0
2:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande	133 513	±0
2:2 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning	1 107 408	±0
Summa	19 307 359	880 000

Anslagsförslag 2024 för utgiftsområde 21 Energi

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Statens energimyndighet	500 405	±0
1:2 Insatser för energieffektivisering	418 000	50 000
1:3 Energiforskning	1 447 723	±0
1:4 Energimarknadsinspektionen	213 848	10 000
1:5 Energiplanering	265 000	±0
1:6 Avgifter till internationella organisationer	25 328	±0
1:7 Elsäkerhetsverket	77 016	±0
1:8 Laddinfrastruktur	995 000	±0
1:9 Biogasstöd	933 000	±0
1:10 Energiberedskap	54 000	±0
1:11 Elberedskap	675 000	±0
Summa	5 604 320	60 000

Anslagsförslag 2024 för utgiftsområde 22 Kommunikationer

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Utveckling av statens transportinfrastruktur	36 867 072	±0
1:2 Vidmakthållande av statens transportinfrastruktur	33 974 215	500 000
1:3 Trafikverket	1 487 566	±0
1:4 Ersättning för sjöräddning och fritidsbåtsändamål	533 308	±0
1:5 Ersättning för viss kanal- och slussinfrastruktur	62 284	±0
1:6 Ersättning avseende icke statliga flygplatser	298 313	±0
1:7 Trafikavtal	958 000	±0
1:8 Viss internationell verksamhet	30 557	±0
1:9 Statens väg- och transportforskningsinstitut	86 797	±0
1:10 Från EU-budgeten finansierade stöd till Transeuropeiska nätverk	550 000	±0
1:11 Trängselskatt i Stockholm	1 521 285	±0
1:12 Transportstyrelsen	2 535 914	±0
1:13 Trafikanalys	72 828	±0
1:14 Trängselskatt i Göteborg	760 435	±0
1:15 Sjöfartsstöd	1 500 000	±0
1:16 Internationell tågtrafik	95 000	±0
1:17 Infrastruktur för flygtrafiktjänst	332 000	±0
1:18 Lån till körkort	51 466	50 000
1:19 Obemannad luftfart	30 000	±0
2:1 Post- och telestyrelsen	152 689	±0
2:2 Ersättning för särskilda tjänster för personer med funktionsnedsättning	131 278	±0
2:3 Grundläggande betaltjänster	25 037	±0
2:4 Informationsteknik och telekommunikation	67 844	±0
2:5 Driftsäker och tillgänglig elektronisk kommunikation	365 414	±0
2:6 Myndigheten för digital förvaltning	171 784	±0
2:7 Digital förvaltning	213 894	±0
Summa	82 874 980	550 000

Anslagsförslag 2024 för utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Skogsstyrelsen	545 123	±0
1:2 Insatser för skogsbruket	594 373	±0
1:3 Statens veterinärmedicinska anstalt	191 847	±0
1:4 Bidrag till veterinär fältverksamhet	124 496	±0
1:5 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder	9 933	±0
1:6 Bekämpning av smittsamma djursjukdomar	133 349	100 000
1:7 Ersättningar för viltskador m.m.	67 778	±0
1:8 Statens jordbruksverk	744 465	±0
1:9 Bekämpning av växtskadegörare	15 000	±0
1:10 Gårdsstöd m.m.	9 640 894	±0
1:11 Intervention för jordbruksprodukter m.m.	159 000	±0
1:12 Nationell medfinansiering till den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027	2 800 000	±0
1:13 Finansiering från EU-budgeten till den gemensamma jordbrukspolitikens andra pelare 2023–2027	1 913 900	±0
1:14 Livsmedelsverket	388 770	±0
1:15 Konkurrenskraftig livsmedelssektor	166 160	38 000
1:16 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.	46 913	±0
1:17 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	1 553 187	±0
1:18 Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	1 108 862	±0
1:19 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket	29 830	100 000
1:20 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.	24 116	±0
1:21 Åtgärder på fjällägenheter	1 529	±0
1:22 Främjande av rennäringen m.m.	135 915	±0
1:23 Sveriges lantbruksuniversitet	2 240 063	±0
1:24 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning	738 664	±0
1:25 Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien	1 177	±0
1:26 Slakterikontroll	179 837	±0
1:27 Åtgärder för beredskap inom livsmedels- och dricksvattenområdet	58 000	±0
1:28 Stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027	164 000	±0
1:29 Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027	196 000	±0
Summa	23 973 181	238 000

Anslagsförslag 2024 för utgiftsområde 24 Näringsliv

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Verket för innovationssystem	286 753	±0
1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	3 462 255	175 000
1:3 Institutens strategiska kompetensmedel	834 268	±0
1:4 Tillväxtverket	458 702	-5 000
1:5 Näringslivsutveckling	402 942	-25 000
1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser	72 826	±0
1:7 Turismfrämjande	104 613	10 000
1:8 Sveriges geologiska undersökning	377 081	10 000
1:9 Geovetenskaplig forskning	5 923	±0
1:10 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar	14 000	±0
1:11 Bolagsverket	124 581	±0
1:12 Bidrag till Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien	8 327	±0
1:13 Konkurrensverket	208 313	±0
1:14 Konkurrensforskning	10 804	±0
1:15 Upprustning och drift av Göta kanal	39 910	±0
1:16 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag	40 850	±0
1:17 Kapitalinsatser i statligt ägda företag	173 000	±0
1:18 Avgifter till vissa internationella organisationer	16 860	±0
1:19 Finansiering av rättegångskostnader	18 000	±0
1:20 Bidrag till företagsutveckling och innovation	679 472	±0
1:21 Patent- och registreringsverket	345 518	±0
1:22 Stöd vid korttidsarbete	365 000	±0
1:23 Brexitjusteringsreserven	234 000	±0
1:24 Elstöd	500 000	±0
2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet	26 760	±0
2:2 Kommerskollegium	105 055	±0
2:3 Exportfrämjande verksamhet	402 367	10 000
2:4 Investeringsfrämjande	77 772	10 000
2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer	25 017	±0
2:6 Bidrag till standardiseringen	31 336	±0
2:7 AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning	100 000	±0
Summa	9 552 305	185 000

Anslagsförslag 2024 för utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Kommunalekonomisk utjämning	167 870 852	6 000 000
1:2 Utjämningsbidrag för LSS-kostnader	5 727 268	±0
1:3 Bidrag till kommunalekonomiska organisationer	7 150	±0
1:4 Tillfälligt stöd till enskilda kommuner och regioner	375 000	±0
1:5 Medel till befolkningsmässigt mindre kommuner	300 000	±0
99:1 Bidrag till kommuner för akuta insatser mot gängvåld	±0	1 000 000
Summa	174 280 270	7 000 000

Anslagsförslag 2024 för utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m.

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Räntor på statsskulden	20 300 000	±0
1:2 Oförutsedda utgifter	10 000	±0
1:3 Riksgäldskontorets provisionsutgifter	145 200	±0
Summa	20 455 200	±0

Anslagsförslag 2024 för utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Avgiften till Europeiska unionen	40 759 809	±0
Summa	40 759 809	±0

Förslag till utgiftsramar 2025-2026

Miljoner kronor

Utgiftsområde	Avvikelse från regeringen	
	2025	2026
1 Rikets styrelse	-385	-385
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	10	10
3 Skatt, tull och exekution	100	100
4 Rättsväsendet	100	100
5 Internationell samverkan	±0	±0
6 Försvar och samhällets krisberedskap	±0	±0
7 Internationellt bistånd	1 000	1 000
8 Migration	±0	±0
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	1 040	1 040
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	230	230
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	±0	±0
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	±0	±0
13 Integration och jämställdhet	570	570
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	570	570
15 Studiestöd	20	20
16 Utbildning och universitetsforskning	1 080	955
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	550	550
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	910	1 510
19 Regional utveckling	20	20
20 Klimat, miljö och natur	880	630
21 Energi	60	60
22 Kommunikationer	550	400
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	238	238
24 Näringsliv	185	185
25 Allmänna bidrag till kommuner	7 574	7 576
26 Statsskuldräntor m.m.	±0	±0
27 Avgiften till Europeiska unionen	±0	±0
Summa utgiftsområden	15 302	15 379
Minskning av anslagsbehållningar inkl. SSR	±0	±0
Summa utgifter	15 302	15 379
Riksgäldskontorets nettoutlåning	±0	±0
Kassamässig korrigering	±0	±0
Summa	15 302	15 379